

ETELÄ-
KARJALAN
LIITTO

**Etelä-Karjalan liiton
tilinpäätös ja toimintakertomus
2023**

Maakuntahallitus 26.2.2024

Maakuntavaltuusto xx.x.2024

Sisällys

1	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	3
1.1	Maakuntajohtajan katsaus.....	3
1.2	Kuntayhtymän hallinto.....	5
1.3	Etelä-Karjalan nykytila ja kehitysnäkymät	6
1.4	Olennaiset muutokset kuntayhtymän toiminnassa ja taloudessa.....	11
1.5	Kuntayhtymän henkilöstö	12
1.6	Muut ei-taloudelliset asiat	12
1.7	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	12
1.8	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	13
2	Selonteko kuntayhtymän valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.....	15
3	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	16
3.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	16
3.2	Toiminnan rahoitus	17
4	Rahoitusasema	18
5	Kokonaistulot ja kokonaismenot.....	18
6	Tilikauden tuloksen käsittely.....	18
7	Toteutusvertailut	19
7.1	Talousarvion toteutuminen	19
7.2	Vaikuttava ja kestävä elinvoimatyö	19
7.3	Pidetty ja houkutteleva työpaikka	24
7.4	Arvostettu osaaja, edunvalvoja ja yhteistyökumppani.....	25
8	Tilinpäätöslaskelmat	28
9	Tilinpäätöksen liitetiedot	32
9.1	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	32
9.2	Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	32
9.3	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	32
9.4	Tasetta koskevat liitetiedot.....	33
9.5	Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot.....	34
9.6	Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot.....	34
10	Luettelot ja selvitykset	36
10.1	Luettelo kirjanpito- ja tositteiden lajeista	36
11	Allekirjoitukset ja merkinnät.....	37
11.1	Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset	37
12	Liitteet	38
12.1	Luottamushenkilöorganisaatio	38
12.2	Henkilökunta	42
12.3	Tavoitteet, mittarit ja toteuma	43

1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1 Maakuntajohtajan katsaus

Kuluva 2020-luku on jatkunut poikkeuksellisen haastavissa olosuhteissa. Koronakriisistä tuskin oli vielä toivuttu, kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan helmikuussa 2022. Sodan seurauksena inflaatio on vauhdittunut etenkin energian rajun hinnannousun myötä. Inflaatio yhdistettynä korkeaan korkotasoon on hyydyttänyt uusia investointeja ja maailmankauppaa. Globaaleista kysymyksistä ilmastonmuutos ei sekään ole hävinnyt. Vuosi 2023 oli mittaushistorian lämpimin.

Toimintaympäristön turbulenssi näkyi vuonna 2023 konkreettisesti meillä Etelä-Karjalassa. Yritysten liikevaihto kääntyi vuonna 2023 laskuun. Etelä-Karjalalle tärkeät teollisuuden alat, metsä- ja terästeollisuus, ovat kärsineet supistuvasta kysynnästä, lopputuotteiden hintojen laskusta ja tuotantokustannusten noususta. Nyt puuta ja energiaa hankitaan aiempaa kauempaa ja kalliimmalla, kun venäläistä puuraaka-ainetta ja maa-kaasua ei enää käytetä. Matkailu ja kauppa kärsivät venäläismatkailijoiden loppumisesta ja rakennusalalla vallitsee koko Suomessa poikkeuksellisen vaikea tilanne. Konkurssien määrä lisääntyi loppuvuotta 2023 kohden.

Vielä vuonna 2022 erinomainen työllisyystilanne kääntyi kesällä 2023. Syksyllä lomautusten määrä oli rajussa nousussa. Työttömyys oli joulukuun lopussa edelleen kasvussa Etelä-Karjalassa, työttömyysprosentin ollessa 13,6.

Muuttunut toimintaympäristö on huomioitu Etelä-Karjalan liiton toiminnassa. Päivitimme vuoden 2023 aikana maakuntaohjelman vastaamaan kehittämishaasteisiin muutuneessa tilanteessa. Etelä-Karjalan ja Kaakkois-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelmia on päivitetty. Maakuntakaavoituksessa huomioidaan muun muassa kaupan alan muuttunut tilanne. Kaakkois-Suomi - Venäjä -rajaohjelmasta 2021-2027 vapautuneiden EU- ja kansallisten varojen saamiseksi takaisin Kaakkois-Suomeen on kohdistettu paljon työtä ja aikaa.

Tukea rajaseudun elinvoiman vahvistamiseksi on haettu niin kansalliselta kuin EU-tasolta. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa on kirjaus EU:n ulkoraja-alueiden elinvoiman vahvistamisesta. Aluekehityksestä vastaava komissaari Elisa Ferreira vieraili Etelä-Karjalassa syyskuussa ja osoitti ymmärrystään rajaseutuja kohtaan. EU:n parlamentin REGI-valiokunta on ottanut kantaa Venäjään ja Valko-Venäjään rajoittuvien EU:n ulkoraja-alueiden tukemisen puolesta.

Konkreettisia, merkittäviä toimia rajaseutujen elinvoiman vahvistamiseksi ei vielä vuoden 2023 aikana hallituksen alkutaipaleella saatu. Valtioneuvoston kanslia käynnistää Itäisen Suomen ohjelmatyön talvella 2024. Itäisen Suomen tuulivoimakysymystä ratkomaan on nimetty työryhmä niin ikään talvella 2024.

Vuoteen 2023 mahtui aluekehityksen kannalta myös myönteisiä tekijöitä. Etelä-Karjalan väestömäärän kehitys tasapainottui merkittävästi aiemmista vuosista maahanmuuton ansiosta. Etelä-Karjalan väkiluku väheni vain 163 henkilöä, kun vuosittainen vähennys on viime aikoina ollut moninkertainen. Väestömäärä kasvoi sekä Lappeenrannassa ja Taipalsaarella. Etelä-Karjala oli vuonna 2023 kuntien tilikauden tuloksella (euroa/as) mitattuna kärkikolmikossa Suomessa pitkälti Lappeenrannan kaupungin vahvan tuloksen ansiosta.

Koulutusmahdollisuudet monipuolistuvat maakunnassa. LUT-yliopistolla käynnistyi yhteiskunta- ja viestintätieteiden koulutus. LAB-ammattikorkeakoulu tulee laajentamaan koulutustarjontaansa sähkö- ja automaatiotekniikan koulutuksella. Yhä kasvava energia-tekniikan keskittymä tarvitsee uusia osaajia. Myös bio- ja kiertotaloudessa alueella on lupaavia näkymiä. Kasvualojen tutkimus- ja kehitystoimintaa vauhditetaan Etelä-Karjalan liiton toimesta EU-rahoituksella.

Kokonaan uuden rahaston, Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (Just transition fund = JTF), toimeenpano käynnistyi vuoden 2023 aikana. Siitä tukea kohdistettiin muun muassa matkailusektorin uudistamiseen, esimerkiksi Imatralle suunnitteilla olevan erä- ja luontokulttuurimuseon arkkitehtuurisuunnitteluun ja Ruokolahden satama-alueen kehittämiseen.

Maakunnassa on hyvä yksituumaisuus kasvua vahvistavista tavoitteista. Nyt tarvitaan vahvaa toimeenpanoa. Toimiessaan yhtenäisenä Etelä-Karjala pystyy parhaiten vastaamaan haastaviin aikoihin. Kiitän Etelä-Karjalan liiton henkilöstöä ja luottamushenkilöitä tärkeästä panoksestanne kaakkoisen rajaseudun tulevaisuuden rakentamiseen. Visiimme mukaisesti muutamme tarinan suunnan - yhdessä.

Satu Sikanen
Maakuntajohtaja

1.2 Kuntayhtymän hallinto

Jäsenkuntien valtuustojen hyväksymä ja vuonna 2023 voimassa ollut kuntayhtymän perussopimus astui voimaan 1.1.2016. Kaikissa jäsenkunnissa vuoden 2023 lopulla hyväksytty päivitetty tuli voimaan 1.1.2024. Liiton käytännön toimintaa ohjaava maakuntavaltuuston hyväksymä hallintosääntö päivitettiin vuoden 2023 alkupuoliskolla ja astui voimaan 1.7.2023.

Maakuntavaltuusto

Jäsenkuntien kunnanvaltuustot valitsevat maakuntavaltuustoon toimikauttaan vastaavaksi ajaksi yhden jäsenen jokaista alkavaa 5 000 asukasta kohti. Maakuntavaltuustossa on yhteensä 28 jäsentä ja sen kokoonpano ryhmittäin on seuraava:

- Suomen Sosialidemokraattinen puolue 7 paikkaa
- Kansallinen Kokoomus 7 paikkaa
- Suomen Keskusta 6 paikkaa
- Perussuomalaiset 5 paikkaa
- Vihreä liitto 2 paikkaa
- Suomen Kristillisdemokraatit 1 paikka

Maakuntavaltuuston puheenjohtajiston vuonna 2023 muodostivat:

- Puheenjohtaja Suna Kymäläinen, SDP
- 1. varapuheenjohtaja Ari Torniainen, KESK
- 2. varapuheenjohtaja Heikki Järvenpää, KOK

Maakuntavaltuusto kokoontui vuonna 2023 kaksi (2) kertaa.

Maakuntahallitus

Maakuntavaltuusto valitsee maakuntahallitukseen kahden vuoden toimikaudeksi yhdeksän (9) jäsentä. Maakuntahallituksen kokoonpano ryhmittäin on seuraava:

- Suomen Sosialidemokraattinen puolue 3 paikkaa
- Kansallinen Kokoomus 2 paikkaa
- Suomen Keskusta 2 paikkaa
- Perussuomalaiset 1 paikka
- Vihreä liitto 1 paikka

Maakuntahallituksen puheenjohtajiston vuonna 2023 muodostivat:

- Puheenjohtaja Jukka Kopra, KOK
- 1. varapuheenjohtaja Niina Malm, SDP
- 2. varapuheenjohtaja Jani Mäkelä, PS

Maakuntahallitus kokoontui vuonna 2023 yksitoista (11) kertaa.

Tarkastuslautakunta

Maakuntavaltuusto asettaa toimikauttaan vastaaviksi vuosiksi tarkastuslautakuntaan viisi (5) jäsentä. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ryhmittäin on seuraava:

- Suomen Sosialidemokraattinen puolue 2 paikkaa
- Kansallinen Kokoomus 1 paikka
- Suomen Keskusta 1 paikka
- Perussuomalaiset 1 paikka

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajiston vuonna 2023 muodostivat:

- Puheenjohtaja Sanna Koskenranta, SDP
- Varapuheenjohtaja Ismo Harju, KESK

Tarkastuslautakunta kokoontui vuonna 2023 seitsemän (7) kertaa.

Maakunnan yhteistyöryhmä

Maakuntahallitus asettaa maakuntavaltuuston toimikaudeksi maakunnan yhteistyöryhmän, jossa on oltava kattavasti edustettuina maakunnan kehittämisen kannalta keskeiset tahot. Yhteistyöryhmässä oli vuoden lopussa 21 jäsentä, asiantuntijajäseniä ja liiton henkilökuntaa.

Maakunnan yhteistyöryhmän puheenjohtajiston vuonna 2023 muodostivat:

- Puheenjohtaja Jukka Kopra
- 1. varapuheenjohtaja Niina Malm
- 2. varapuheenjohtaja Satu Mäkelä
- 3. varapuheenjohtaja Tuula Dahlman 11.12.2023 saakka

Maakunnan yhteistyöryhmä kokoontui vuonna 2023 neljä (4) kertaa.

Henkilöstöorganisaatio

Etelä-Karjalan liitolla on toimisto, jota johtaa maakuntajohtaja. Toimisto on jaettu maakuntahallituksen päätöksellä 1.4.2021 alkaen kolmeen yksikköön: Hallinto ja kehittämisspalveluiden, Elinvoimapalveluiden ja Rajaohjelmapalveluiden yksiköihin.

Viraston johtoryhmän muodostavat maakuntajohtaja, yksiköiden päälliköt, viestintäpäällikkö ja henkilöstön edustaja. Lisäksi johtoryhmään on kutsuttu pysyviä asiantuntijoita.

Tilivelvolliset, yksikköjen päällikköinä toimivat, viranhaltijat ovat:

- maakuntajohtaja Satu Sikanen
- hallinto- ja kehittämisjohtaja Olli Seppänen
- elinvoimajohtaja Jami Holtari 30.9.2023 saakka
- ohjelmajohtaja Päivi Ilves

1.3 Etelä-Karjalan nykytila ja kehitysnäkymät

Maahanmuutto kääntää väestökehitystä

Etelä-Karjalassa asui vuoden 2023 lopussa 125 190 henkilöä. Väestön määrän trendi on Etelä-Karjalassa ollut vähenevä jo vuosikymmenet ja myös koko 2000-luvun. Maahan-

muuton vahva kasvu on kuitenkin muuttanut tilannekuvaa viimeisen parin vuoden aikana. Vuonna 2023 väestö väheni enää 163 henkilöllä, kun vielä edellisenä vuonna laskua oli 753 henkilöä. Etelä-Karjalan yhdeksästä kunnasta kuusi sai muuttovoittoa vuonna 2023 ja lopuissakin kunnissa muuttotappio oli hyvin pientä. Nettomuuttovoitto oli yhteensä 968 henkilöä, mikä tuli yksinomaan maahanmuutosta.

Ukrainalaisten osuus vuonna 2023 maahanmuuttajiksi Etelä-Karjalan alueelle tilastoiduista oli viidennes. Suurempi tekijä maahanmuuton kasvussa on ulkomaalaiset opiskelijat, mutta perheitä lähinnä EU:n ulkopuolelta muuttaa Suomeen ja Etelä-Karjalaan entistä enemmän. Kotouttamistoimille on yhä suurempi tarve.

Syntyvyys on Etelä-Karjalassa alhainen monestakin syystä. Synnytysikäiset ikäluokat ovat yhä pienempiä ja samaan aikaan hedelmällisyysluku eli lapsien määrä naista kohden on koko Suomessa historiallisen alhainen. Samaan aikaan vanhusväestön määrä edelleen kasvaa. Palvelutarpeet ovat väestörakenteen ja myös maahanmuuton myötä suuressa muutoksessa.

Venäjän hyökkäyssota heijastuu elinkeinoelämään

Venäjän sota Ukrainassa ja siihen liittyvät pakotteet vaikuttavat Etelä-Karjalassa merkittävästi elinkeinoelämän toimintaympäristöön. Tammikuun 2024 alussa itäraja on täysin suljettuna. Erityisesti matkailulle ja erikoiskaupalle venäläisten turistien poistuminen katukuvasta on ollut merkittävä isku. Matkailu- ja ravintola-ala on kärsinyt, eikä ole palautunut ennalleen koronasulkujen loputtua. Paikallisesti Imatran seutu on ollut vielä riippuvaisempi Venäjän markkinakysynnästä kuin Lappeenrannan seutu.

Etelä-Karjala on teollisuusmaakunta, ja iso teollinen ala on metsäteollisuus. Viime aikoina vaikeuksia on tuottanut erityisesti raaka-aineen hankinta, mutta toisaalta myös globaalit kysyntäsuhdanteet. Myös teollisuuteen ja vientiin liitännäiset alat, kuten logistiikka, ovat kärsineet. Rakentamisen ala ja ammatit ovat ahdingossa, kuten muuallakin Suomessa. Maakunnan vihreään siirtymään liittyville teollisille toimijoille viimeaikaiset ilmastotoimet ja myös energiakriisi ovat puolestaan luoneet uusia mahdollisuuksia. Yrityskauppoja on tehty ja laajennuksia suunnitteilla teknologiateollisuudessa. Avoimen sektorin osuus maakunnan työpaikoista pysyi vuodesta 2021 vuoteen 2022 lähes ennallaan ollen 67,2 %. Suuria julkisia työnantajia maakunnassa ovat muun muassa Etelä-Karjalan hyvinvointialue, Lappeenrannan kaupunki ja LUT-yliopistokampus. Kuntien taloustilanne tuottaa paineita julkisen sektorin rekrytointeihin, ja kaikkia eläköitymisen seurauksena vapautuvia tehtäviä ei täytetä.

Elinvoiman vahvistamiseksi on tarpeen panostaa erityisesti pk-yritysdynamiikan vahvistamiseen. Yritysten perustaminen on perinteisesti maakunnassa ollut melko heikkoa. Viimeisimmissä tilastoissa yritysten perustaminen on vähentynyt ja lopettaminen lisääntynyt. Nettoperustanta on kuitenkin vuoden 2023 puoleenväliin asti säilynyt positiivisena useamman vuosineljänneksen ajan. Maakunnassa on tehty aktiivista työtä omistajavaihdosten edistämiseksi, mikä osaltaan vähentää lopettaneiden yritysten määrää.

Tulevaisuuden kannalta ongelmallisia ovat kasvuyritysten melko vähäinen määrä ja pk-yritysten kasvuhaluttomuus. Kaakkois-Suomessa on koko maan vertailussa paljon yrityksiä, joilla ei ole minkäänlaisia kasvutavoitteita. Alueen elinkeinoelämän monipuolistamiseksi tulee vahvistaa strategista kehittämistoimintaa, monipuolisia yrityspalveluita ja

tuloksellista sijoittautumistoimintaa.

Palvelusektorilla etsitään uusia mahdollisuuksia muun muassa luonto- ja kulttuurimat-kailusta. Yksi maakunnallisista kärkihankkeista on Imatran erä- ja luontokulttuurimuseo. Kohteiden ja reitistöjen kehittämistä tavoitellaan, ja hiljattain on laadittu maakunnallinen virkistysalueselvitys, joka tarjoaa koottua pohjatietoa luontokohteista myös alus-taksi yritysysteistyön kehittämiseksi. Teollisen kiertotalouden potentiaalia löytyy muun muassa kivi- ja kaivannaisteollisuuden sekä metsäteollisuuden parista. Suomen Vety-laakso ry on ylimaakunnallinen uusi toimija, jonka puitteissa pyritään kehittämään itäisen Suomen vetyteollisuutta.

Osaamiskeskittymä vahvistuu

Yliopistokampuksen rooli alueen innovaatioverkostoissa on keskeinen, ja TKI-toiminnan vihreään siirtymään painottunut suhdanne on LUT-yliopistolle otollinen. Vihreään sähköistämiseen liittyviä keskeisiä toimia ovat muun muassa Lappeenrannan ja Imatran kaupunkiseutujen ekosysteemisopimuksen toteuttaminen sekä Vetylaakso-yhdistyksen perustaminen edistämään Suomen asemaa kansainvälisessä puhtaan energia ja jatkoja-losteiden kehittämisessä. Etelä-Karjalassa erityisen potentiaalinen muodostavat bioperäiset hiilidioksidipäästöt. Vaadittavan sähkön tuottaminen on tulevan teollisuuspotentiaalin kannalta kriittinen.

Vuonna 2022 Etelä-Karjalassa T&K-henkilöstön määrä oli 1 445 henkeä. Määrä laski koko Suomessa keskimäärin 0,5 %, mutta maakunnassamme enemmän eli 5,3 % edeltävään vuoteen verrattuna. Etelä-Karjalassa on merkittävä määrä T&K-henkilöstöä julkisissa korkeakouluissa, mutta myös laajaa yritysten T&K-toimintaa. Tästä merkittävimmät toiminnot ovat suurissa yrityksissä. Elinkeinoelämän osuus T&K-menoista oli 61,8 % vuonna 2022, mikä oli alle koko Suomen tason (68 %). Vuonna 2022 T&K-menot asukasta kohti olivat kuitenkin 1 071 euroa, mikä on maakuntien vertailussa keskiarvoa parempi luku. Innovaatiotoiminnan yhtenä indikaattorina ovat kotiutetut Business Finland -rahoitukset. Etelä-Karjalalle tyypillisesti suuria Business Finland -rahoituksen hyödyntäjiä ovat korkeakoulujen lisäksi muutamat suuryritykset, joiden hanketilanne vaikuttaa merkittävästi koko vuoden rahoitustasoon. Rahoitusta saaneiden yritysten joukko on kuitenkin monipuolistunut. Etelä-Karjalassa on panostettu myös Horizon-rahoituksen hyödyntämiseen, ja uutena hanketoimijana on viime vuosina aktivoitunut muun muassa Lappeenrannan kaupunki.

Työllisyystilanne heikkenee ja samaan aikaan on pulaa osaavasta työvoimasta

Kaakkois-Suomen ELY:n joulukuun 2023 työllisyyskatsauksen mukaan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Etelä-Karjalassa 13,6 %, kun se vuotta aiemmin oli 11,5 %. Kaakkois-Suomen kuntien korkein työttömyysaste oli Rautjärvellä (20,8 %) ja matalin Taipalsaarella (9,2 %). Työttömyysasteet vaihtelevat kunnittain melko paljon.

Tarkasteltaessa maakunnan työllisyyttä ammattialoittain isoja sektoreita ovat asiantuntijat ja erityisasiantuntijat, muun muassa erilaiset sote- ja tekniikan alan ammatit, rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät sekä prosessi- ja kuljetustyöntekijät. Syksyn 2023 tilastoissa kokonaistyöttömyys oli nousussa ja lomautusten määrä selvässä kasvussa. Ammattiryhmistä työttömyys kasvoi eniten rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöiden ryhmässä. Suuret teollisuuslaitokset ovat varautuneet sumeisiin näkymiin laajoilla

yt-neuvotteluilla, jotka painottuvat lomautuksiin. Myös merkittävät matkailualan työllistäjät, kuten kylpylähotellit, joutuvat laajoihin lomautuksiin.

Pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työttömien määrät nousivat edelliseen vuoteen verrattuna selvästi. Nuorisotyöttömyyden kasvun osalta voi yhtenä selittävänä tekijänä olla työtilanteiden muutos nuorten suosimilla palvelualoilla, kuten muun muassa matkailussa ja ravitsemuksessa. Uusien avoimien työpaikkojen määrä on laskenut Kaakkois-Suomen kaikilla seutukunnilla selvästi, Etelä-Karjalassa eniten Lappeenrannan seudulla.

Kohtaanto-ongelman takia on maakunnassa samaan aikaan pula osaavasta työvoimasta. Pulaa on erityisesti soteosaajista: lääkäreistä, lähihoitajista, psykologeista ja sosiaalityöntekijöistä. Myös erityisosaamista vaativien asiantuntijatehtävien täyttäminen teollisuudessa on ollut pitkään hankalaa. Yhtenä vastauksena tähän LAB-ammattikorkeakoulu aloittaa Lappeenrannan kampuksella syksyllä 2024 sähkö- ja automaatiotekniikan insinöörikoulutuksen päiväopetuksena.

Ammattiopistossa pyritään kehittämään tiiviimpää työelämäyhteistyötä, oppisopimusmalleja ja uudenlaisia keinoja oppimiseen sekä vastaamaan täydennyskoulutustarpeisiin. Parhailaan maakunnassa on meneillään useampi oppimisympäristökokeilu, jossa ammatillista koulutusta pyritään tuomaan lähemmäksi opiskelijoita ja elinkeinoelämää maakunnan pienissä kunnissa, kuten Parikkalassa ja Luumäellä. Myönteisiä uusia koulutusavauksia ovat muun muassa LUT-yliopiston yhteiskuntatieteiden koulutus sekä ammattiopistossa muutama vuosi sitten alkanut luonto- ja ympäristöalan perustutkinto. Oppimisympäristöjä pyritään myös hyödyntämään yhteistyössä eri koulutusasteiden sekä elinkeinoelämän kesken muun muassa laboratoriot ja testaukset.

Nuorten syrjäytymisriski maan keskiarvoa suurempi

Maakunnan asukkaista noin kymmenes kokee itsensä yksinäiseksi ja useampi kuin joka neljäs 20–74-vuotias kokee itsensä ainakin osittain työkyvyttömäksi. Nämä luvut ovat kansallisessa vertailussa keskiarvon paremmalla puolella. Aikuisväestöstä osattomuutta kokee myös alle 10 %, mikä on koko maan keskiarvoa vähemmän.

Syrjäytymisriskissä olevia nuoria eli NEET-nuoria on eteläkarjalaisista 18–24-vuotiaista noin joka kuudes. Tämä on valtakunnan tasolla hieman keskimääräistä enemmän, johon väestörakenteeltaan ikääntyviin painottuvassa maakunnassa tulee löytää uusia ratkaisuja.

Julkiset palvelurakenteet muutoksessa

Hyvinvointialueet aloittivat sosiaali- ja terveystalvakuista ja pelastustoimesta vastaavana viranomaisena vuoden 2023 alusta lähtien. Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystalvakuista aikana tehty hyvä pohjatyö sote-palveluiden integraatiossa on edesauttanut uudistuksen toimeenpanoa Etelä-Karjalassa. Taloudellisesti hyvinvointialueet ovat joutuneet heti uudistuksen alkumetreillä vaikeaan tilanteeseen. Etelä-Karjalan hyvinvointialueella talouden sopeuttamistarve on vuosittain kymmeniä miljoonia euroja. Etelä-Karjalassa halutaan pitää kiinni sekä laajan päivystyksen sairaalasta että lähipalveluista hyödyntäen muun muassa digitalisaatiota ja liikkuvia palveluja.

Etelä-Karjalassa TE-palvelut 2024-uudistuksen valmistelu on edennyt myönteisesti. Muodostumassa on maakunnan laajuinen palvelualue, jossa Lappeenrannan kaupunki toimii

isäntäkuntana. Etelä-Karjalassa on jo aiemmin toiminut maakunnittaiset työllisyysjohtoryhmät. Samassa yhteydessä on toiminut myös työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP) koordinaatio.

Infrastruktuuria kehitettävä elinkeinoelämän, asukkaiden ja ilmaston hyväksi

Etelä-Karjala on HINKU-maakunta, eli tavoitteena on vähentää kasviuonekaasupäästöjä vuoteen 2030 mennessä 80 % vuoden 2007 tasoon verrattuna. Kokonaispäästöjen vähennys on 2007–2021 ollut 39 %. Suurimmat päästölähteet Etelä-Karjalassa ovat tieliikenne (29 %) ja maatalous (18 %).

Maakunnassa on runsaasti energiaintensiivistä teollisuutta ja primäärienergian kokonaiskäyttö on korkealla. Uusiutuvan energian käyttöaste on Etelä-Karjalassa korkea, 76 %, mikä johtuu pitkälti selluteollisuuden jäteliemien energiakäytöstä. Koko maassa uusiutuvan energian osuus on ollut 42 %. Etelä-Karjalan energiaomavaraisuusaste oli 74 % vuonna 2022. Energiantuotannon lisäpotentiaalia on etenkin aurinkoenergiassa. Tuuli-voiman lisäämistä rajoittaa strateginen sijainti ja siihen liittyvät maanpuolustukselliset näkökohdat.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ja sitä seuranneet pakotteet ovat muuttaneet liikennejärjestelmän toimintaympäristöä Etelä-Karjalassa merkittävästi. Karjalan radalla Luumäki–Lappeenranta-rataosan liikennemäärän kasvu on ollut suurta, ja sen ennustetaan olevan myös jatkossa suurempaa kuin missään muualla Suomen rataverkolla. Kyseinen yhteysväli on jo entuudestaan vilkkaasti liikennöity yksiraiteinen rataosa, ja toimintaympäristön muutosten vuoksi liikennemäärät rataosalla ovat kasvaneet 30 % vuodesta 2021 vuoteen 2022. Traficom on ennustanut kuljetusmäärien kasvavan kyseisellä rataosalla vuoteen 2030 mennessä 33,3 % vuoden 2022 määrästä. Myös Imatran ja Parikkalan välisellä yksiraiteisella rataosalla kasvu on ollut 15–20 % ja tulee kasvamaan ennusteen mukaan 10–15 % vuoteen 2030 mennessä. Ratakapasiteettia tarvitaan lisää niin sujuvien vientiteollisuuden kuljetusten kuin monipuolisemman henkilöjunaliikenteen mahdumiseksi raiteille. Raideliikenne on tärkeässä roolissa päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi.

Saimaan sisävesistön liikennemäärät ovat olleet myös vahvassa kasvussa. Vuonna 2022 liikennettä oli 26 % enemmän kuin vuonna 2021. Puuta kuljetettiin yhteensä noin 1,5 miljoonaa kuutiota, josta uittopuuta oli puolet. Kuljetusmäärät ovat edelleen kasvussa, ja arvio vuoden 2024 kuljetusmäärästä on noin 2 miljoonaa kuutiota. Saimaalla olevan aluskannan rajallinen määrä ja korkea ikä rajoittavat merkittävästi vesikuljetusten lisäämistä. Tähän haasteeseen pitää etsiä ratkaisuja, joilla turvataan Saimaan sisävesiliikenne myös tulevaisuudessa.

Rajan läheisyys aiheuttaa haasteita erityisesti mobiiliverkon kattavuudelle, mikä luo maakunnassa painetta laajentaa kiinteää verkkoyhteyttä uusille alueille. Vuoden 2023 aikana on ajettu alas 3G-verkkoa, mikä on heikentänyt tietoliikenneyhteyksiä itärajan läheisyydessä. Muuta maata heikommät viestintäverkot ovat aiheuttaneet vaaratilanteita, kun joissakin tapauksissa edes hätäpuhelujen soittaminen ei ole ollut mahdollista. Tulee varmistaa, että viestintäverkot mahdollistavat etätöiden ja -opiskelun sekä etäpalvelujen käytön myös itärajan läheisyydessä.

1.4 Olennaiset muutokset kuntayhtymän toiminnassa ja taloudessa

Etelä-Karjalan liiton tehtävä on huolehtia maakunnan aluekehityksestä. Liiton lakisääteisiä tehtäviä ovat alueiden kehittäminen sekä maakuntakaavoitus. Etelä-Karjalan liitto on myös suunnittelu- ja edunvalvontayksikkö. Etelä-Karjalan liitto ajaa maakunnan, sen kuntien, väestön ja elinkeinoelämän etuja. Maakuntaliitto tekee myös työtä maakunnan henkisen ja aineellisen hyvinvoinnin sekä kulttuurin edistämiseksi.

Alueiden kehittäminen on valtion, maakuntien liittojen, kuntien ja muiden toimijoiden vuorovaikutukseen perustuvaa hallinnonalojen välistä yhteistyötä ja monitasoista toimintaa, joka perustuu kansallisiin ja alueiden erilaisiin vahvuuksiin ja tarpeisiin. Alueiden kehittämisen tavoitteena on edistää alueiden kestävästä kehitystä, kasvua ja kilpailukykyä, asukkaiden hyvinvointia ja elinympäristön laatua. Aluekehityslaki uudistui vuonna 2021 ja lain mukaan alueiden kehittämiseen liittyvien kunnan tehtävien hoitamisesta alueella vastaa maakunnan liitto aluekehittämisviranomaisena.

Kaakkois-Suomi - Venäjä CBC-ohjelman täysimääräinen hyödyntäminen Suomen ja Venäjän välisten raja-alueiden kehittämisessä on ollut vuosien ajan tärkeä toiminnan painopistealue ja liitto on toiminut ohjelman hallintoviranomaisena parinkymmenen vuoden ajan. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan helmikuussa 2022 vaikutti CBC-ohjelman toimeenpanoon ja pysäytti uuden 2021-2027 ohjelman valmistelun. Etelä-Karjalan liitto jatkaa ohjelmakauden 2014-2020 loppuunsaattamista hallintoviranomaisena. Ohjelman päättämistoimet jatkuvat vuoden 2025 loppuun saakka. Ohjelmakaudella 2021-2027 Kaakkois-Suomi - Venäjä-ohjelmaa ei toteuteta.

Liitto välittää myös muita kehittämisvaroja (EU- ja kansallisia) maakuntaohjelman tavoitteita tukeviin toimenpiteisiin. Näiden muiden kehittämisvarainstrumenttien määrä on kasvanut ja lisäksi Etelä-Karjalan liitosta tuli EU:n alue- ja rakennepolitiikan kehittämisvarojen välittävä viranomainen uudella ohjelmakaudelle 2021-2027. Tämän myötä liiton rahoitustehtävät ovat kasvaneet. Jaettaviin varoihin on tullut merkittävä lisäys oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) varojen myötä.

Maakuntaudistuksen toteutuksen ja muun projektitoiminnan laajentumisen vuoksi liiton henkilöstömäärä kasvoi 2010-luvun jälkipuoliskolla merkittävästi. Muutaman viime vuoden aikana liiton henkilöstömäärä on pienentynyt projektitoiminnan supistumisen ja CBC-ohjelman henkilöstön vaihtuvuuden myötä. Henkilöstömäärän supistuminen jatkuu vuonna 2023. Alla kuvataan henkilöstömäärän muutoksia vuodesta 2016 vuoteen 2023:

31.12.2016 yhteensä 27 henkilöä
 31.12.2017 yhteensä 37 henkilöä
 31.12.2018 yhteensä 41 henkilöä
 31.12.2019 yhteensä 38 henkilöä
 31.12.2020 yhteensä 36 henkilöä
 31.12.2021 yhteensä 38 henkilöä
 31.12.2022 yhteensä 32 henkilöä
 31.12.2023 yhteensä 32 henkilöä

Liiton henkilöstössä on ollut aiempiin vuosiin verrattuna selvästi enemmän vaihtuvuutta

vuosina 2021-2023, muun muassa eläköitymisten, määräaikaisten tehtävien päättymisten, työpaikan vaihdosten sekä työ- ja virkavapaiden vuoksi.

Muutaman viime vuonna jäsenkuntien maksuosuuden muutokset ovat seuranneet työehtosopimuksen mukaisia palkankorotuksia. Näin on tapahtunut myös vuonna 2023 kesällä 2022 neuvotellun KVTES-sopimuksen osalta. Maksuosuuksissa ei ole huomioitu muiden kulutusmenojen hintojen nousun vaikutusta, mikä voimakkaasti kiihtyneen inflaation oloissa on heijastunut esim. hankittavien palveluiden menoihin, kasvattaen niitä. Koronarajoitusten poistumisen myötä tapahtumien ja kokousten järjestämisessä ja matkustamisessa palattu vähitellen kohti normaalioloja, mikä normalisoinut näihin tarvittavien menojen tasoa.

Tilivuoden 2022 tulokseksi ja yli-/alijäämäksi budjetoitiin -50 tEUR. Tilikauden tulos ja tilikauden yli-/alijäämä oli +199.839,01 euroa.

1.5 Kuntayhtymän henkilöstö

Etelä-Karjalan liiton henkilöstömäärä vuoden 2023 lopussa oli 32 henkilöä eli saman verran kuin edellisen vuoden lopussa. Henkilöstömäärän kehitystä vuodesta 2016 lähtien on kuvattu edellä luvussa 1.4. Vakinaisen henkilöstön määrä vuoden lopussa 2023 oli 26 henkilöä ja määräaikaisten 6 henkilöä.

Palkkamenojen kokonaismäärä oli 2.238.779,57 euroa vuonna 2023 (2.271.267,20 euroa vuonna 2022). Henkilökunnan palkkamenot laskivat vuodesta 2022 noin 1,45 %. Liiton henkilöstössä on ollut aiempiin vuosiin verrattuna selvästi enemmän vaihtuvuutta vuosina 2021-2023, muun muassa eläköitymisten, määräaikaisten tehtävien päättymisten, työpaikan vaihdosten sekä työ- ja virkavapaiden vuoksi. Vuonna 2023 vakituisesta henkilöstöstä eläköityi kaksi henkilöä ja irtisanoutui kolme henkilöä.

Sairauspoissaolojen määrä oli matala vuonna 2023, vain 3,8 pv/htv (11,2 pv/htv vuonna 2022). Poissaolojen määrä viime vuonna oli totutun alhaisella tasolla.

Tarkemmat henkilöstöä koskevat tiedot ilmenevät vuosittain toimintakertomuksen oheen laadittavasta henkilöstökertomuksesta.

1.6 Muut ei-taloudelliset asiat

Kuntalain mukainen velvollisuus ilmoittaa sidonnaisuuksista koskee maakuntahallituksen jäseniä, maakuntavaltuuston puheenjohtajistoa ja maakuntajohtajaa. Sidonnaisuusilmoitus ja muutokset tehdään tarkastuslautakunnalle. Kuntayhtymä pitää sidonnaisuuksista rekisteriä internetsivuillaan.

Eettisesti kestävä päätöksenteon varmistamiseksi liitossa on vuonna 2021 laadittu Etelä-Karjalan liiton eettinen ohje, jonka periaatteiden avulla ylläpidämme ja kehitämme liiton luotettavaa toimintaa.

1.7 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Maakuntien liittojen toiminta jatkuu nykyisen kaltaisina kuntayhtyminä lähivuodet. Liittojen lakisääteisiä tehtäviä määrittävä aluekehityslainsäädäntö on hyväksytty eduskun-

nassa vuonna 2021. Liiton lakisääteisistä tehtävistä käynnissä oleva kokonaisu-
maakunta-
kaavan päivitys on tulevina vuosina tärkeä toiminnan painopiste ja liiton resurssija
sivota toiminto. Erityisesti maakuntakaavan valmistelussa tarvittavat selvitykset tulevat
aiheuttamaan lisäkustannuksia usean vuoden ajan, vaikka selvitysten teossa pyritään
hyödyntämään myös hankerahoitusta.

Etelä-Karjalan liiton aktiivinen rooli edunvalvonnassa ja hanketoiminnassa maakunnan
kehittämiseksi jatkuu. Liitto toimii myös itse aktiivisena kehittäjänä ja hakee tärkeille ke-
hittämiskohteille rahoitusta myös liiton ulkopuolisista lähteistä. Hankkeiden toteutus
edellyttää useimmiten myös oman rahoituksen sitomista hankkeeseen.

Kaakkois-Suomi - Venäjä CBC-ohjelma 2014-2020 viedään loppuun Suomen puolella to-
teutettavilta osiltaan vuoden 2024 aikana. Kaakkois-Suomi – Venäjä -ohjelmaa ohjelma-
kaudelle 2021–2027 ei muuttuneessa toimintaympäristössä toteuteta.

Etelä-Karjalan liitosta on tullut uudella ohjelmakaudella 2021-2027 EU:n alue- ja raken-
nepoliitiikan kehittämisrahoitusta välittävä viranomainen, mikä on lisännyt tehtäviä lii-
tolle. Muutoinkin välitettävien varojen rahoitusinstrumenttien määrä on kasvanut, mikä
on edellyttänyt ja edellyttää panostuksia tähän liittyvien tehtävien toteuttamiseen.

Vuonna 2021 lakisääteiksi tulleet vuoden 2023 aluekehittämiskeskustelut järjestettiin
helmikuussa maakuntakohtaisten keskustelujen sijaan kaikille maakunnille yhteisinä, te-
maattisina keskusteluina. Keskusteluissa käsiteltävät teemat olivat osaavan työvoiman
saatavuus ja alueellinen liikkuvuus, vihreä- ja digisiirtymä sekä huoltovarmuus ja koko-
naisturvallisuus. Käytyjen eduskuntavaalien jälkeen valmistellaan uusi aluekehittämis-
päättös ja uuden maakuntaohjelman valmistelu käynnistyy vuonna 2024. Kokonaisu-
maakunta-
kaavan valmistelu jatkuu vielä lähivuodet, mutta siihen tarvittaviin selvityksiin liit-
tyvät menot alkavat tulevina vuosina vähentyä.

Pitkällä aikavälillä julkisen talouden tasapainotustarpeet ja taloudellinen taantuma tulle-
vat heijastumaan myös Etelä-Karjalan liiton toimintaan, sillä arviot julkisen talouden ta-
sapainotustarpeista ovat lisääntyneet ja yleistyneet. Tarkemmat vaikutukset selviävät
lähivuosien aikana.

Liiton taloussuunnitelma on laadittu siten, että vuoden 2024 alijäämäksi on budjetoitu
-50 tEUR ja vuosien 2025 ja 2026 alijäämäksi 0 euroa. Vuoden 2024 jäsenkuntien maksu-
osuuden nousuksi on budjetoitu KVTES-sopimuksen kustannusvaikutuksen huomioiva
määrä (työttömyysvakuutusmaksun aleneminen huomioiden) ja edunvalvonnan vahvis-
tamiseen rekrytoitava lisäresurssi 9 kuukauden palkkamenojen osalta. Maksuosuuksissa
ei ole varauduttu yleiseen hintatason nousuun. Myöhemmille vuosille on budjetoitu ar-
vioitu sopimuskorotusten vaikutus palkkausmenoihin sekä vuodelle 2025 edunvalvon-
nan lisäresurssin palkkamenoihin 3 kuukauden osuus.

1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Riskienhallinta on päivittäinen osa kaikkea kuntayhtymän toimintaa. Etelä-Karjalan liiton
riskienhallinnan kokonaisuus muodostuu riskianalyyseistä (riskien tunnistaminen, arvi-
ointi, hallintatoimet), sisäisestä valvonnasta ja tietosuojasta.

Vuonna 2023 maakuntavaltuusto hyväksyi Etelä-Karjalan liiton sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjeen. Vuoden 2022 aikana liitolle laadittiin sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohje. Viimeisimmän kerran syksyllä 2023 päivitetystä riskianalysissä (riskirekisteri) on määritelty merkittävimmät riskit, suuruus, tarvittavat hallintatoimenpiteet ja vastuuhenkilöt. Sisäisen valvonnan avulla seurataan ja arvioidaan riskien hallintatoimenpiteiden onnistumista ja toimivuutta. Riskit on luokiteltu rekisterissä seuraaviin ryhmiin: johtaminen ja toiminnan organisointi, päätöksenteko, henkilöstö, talous, tiedonhallinta, viestintä ja tiedottaminen, hankerahoitus ja omaisuus ja toimitilat. Riskien luokituksessa on keskitytty toiminnan ja talouden kannalta merkittäviin asioihin.

Rahoitettavien ohjelmien hallintoviranomaistehtäviin liittyvää tarkastusta tehdään muun muassa tilintarkastusyhteisöjen ja valtion viranomaisten suorittamien tarkastusten kautta.

Merkittävimmät riskit liittyvät henkilöstö-riskialueella henkilöstöressurssien riittävyyteen ja toiminnan varmistamiseen poikkeustilanteissa sekä työhyvinvointiin työmäärään, muutosstressiin ja työn henkiseen vaativuuteen liittyen. Lisäksi hankerahoituksen riskialueella CBC-ohjelman hallintoviranomaisen tehtävissä onnistumiseen ohjelman loppuunsaattamisen varmistamiseen liittyen.

2 Selonteko kuntayhtymän valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ja siihen sisältyvän riskienhallinnan järjestäminen on osa kuntayhtymän johtamista. Sillä varmistetaan, että toiminta on taloudellista, tuloksellista ja lainmukaista. Valvonta ja riskienhallinta sisältävät muun muassa seuraavaa:

Kuntayhtymän sääntöjen ajanmukaisuutta tarkkaillaan jatkuvasti. Hallintosääntö päivitettiin vuoden 2023 alkupuolella ja tuli voimaan vuoden 1.7.2023. Vuoden 2022 alkupuolella laadittiin uusi sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohje ja riskianalyysi ja riskirekisteri on viimeisimmän kerran päivitetty syksyllä 2023 vuodelle 2024. Lisäksi vuonna 2022 laadittiin sopimusten hallinnan ohje, päivitettiin liiton palkkausjärjestelmä ja talousarvion toimeenpano-ohje vuodelle 2023. Hankintaohjeet on päivitetty viimeksi vuoden 2019 lopulla. Vuoden 2022 jälkipuoliskolla valmisteltiin lisäksi varautumisohjeita ja hankittiin henkilöstölle varavirtalaitteet mahdollisten sähkökatkojen varalle. Kuntayhtymän vakuutusten kattavuutta on viimeksi tarkastettu vuoden 2023 alkupuolella. Maakuntahallituksen tiedossa ei ole lakisääteisten tehtävien laiminlyöntejä tai muutoin lakien ja säännösten tai hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia.

Laadituilla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen tarkoituksena on kuvata sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukainen järjestäminen sekä yhdenmukaistaa ja ohjata valvontaa, käytäntöjä ja raportointia. Yksiköiden päälliköillä on velvollisuus arvioida riskirekisterissä mainittujen riskien toteutumista jatkuvan seurannan avulla ja raportoida havainnoistaan maakuntajohtajalle, joka voi raportoida niistä edelleen maakuntahallitukselle tai sen työvaliokunnalle.

Sopimushallinnan ohjeen tarkoituksena on vakiinnuttaa sopimukseen liittyviä prosesseja, eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja tiedonkulkua. Ohje sisältää kuvauksen sopimusprosessin eri vaiheiden kulusta kirjallisesti tehtävien sopimusten koko elinkaaren ajalta ja siinä määritellään sopimushallintaan liittyvät olennaiset toimijat, niiden roolit ja vastuut. Lisäksi ohjeessa kuvataan välineitä riskienhallintaan sopimusehtojen suunnittelussa ja käsitellään reklamaatioiden tekemistä.

Tietotekniikan ja järjestelmien hankinta on keskitetty Meidän IT ja talous Oy:lle, joka huolehtii palvelinriskeistä.

Sisäisen tarkastuksen osa-alueita ostetaan tilintarkastusyhteisöltä siinä laajuudessa kuin toiminta vaatii. EAKR-ohjelmassa toimitaan hallinto- ja järjestelmävalvonnan ohjeiden mukaisesti ja kansallisten hankkeiden osalta tehdään muutaman vuoden välein otantatarkastuksia tilintarkastusyhteisön toimesta. CBC-ohjelmaa varten on oma riskienhallintamenettely ja riskianalyysit, joita päivitetään vähintään vuosittain. Ne toimitetaan ohjelman seurantakomitealle tiedoksi ja tarkastusviranomaisen tarkastettavaksi.

Taloussuunnittelukaudella valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistoimenpiteet painottuvat sääntöjen ajantasaisina pitämiseen ja riskirekisterin ajantasaisena pitämiseen ja riskien säännölliseen seurantaan. Lisäksi toteutetaan tiedonhallintalainsäädännön vaatimat muutokset ja toimenpiteet, joilla on heijastuksia myös riskienhallintaan.

3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA	TP 2022	TP 2023
Toimintatuotot yhteensä	3 636 012	3 501 764
Toimintakulut yhteensä	-3 377 049	-3 429 291
Toimintakate	258 964	72 472
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	2 367	-7 640
Vuosikate	261 331	64 832
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0
Tilikauden tulos	261 331	64 832
Rahastojen muutos	0	135 007
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	261 331	199 839
VARSINAINEN TOIMINTA	TP 2022	TP 2023
Toimintatuotot yhteensä	2 346 810	2 331 043
Toimintakulut yhteensä	-2 121 832	-2 074 363
Toimintakate	224 979	256 680
RAJAOHJELMAT	TP 2022	TP 2023
Toimintatuotot yhteensä	724 717	663 806
Toimintakulut yhteensä	-724 707	-663 806
Toimintakate	10	0
PROJEKTITOIMINTA	TP 2022	TP 2023
Toimintatuotot yhteensä	564 485	506 915
Toimintakulut yhteensä	-530 510	-691 122
Toimintakate	33 975	-184 208
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	TP 2022	TP 2023
Toimintatuotot/toimintakulut, %	107,7 %	102,1 %
Vuosikate/poistot, %	-	-

Liiton toiminta voidaan jakaa kolmeen osaan: 1) Varsinainen (jäsenmaksuilla rahoitettava) toiminta 2) Rajaohjelmat 3) Projektitoiminta.

Varsinaisen toiminnan tuloksella rahoitetaan projektien omarahoitusosuudet.

Rajaohjelmien tekninen tuki rahoitetaan ohjelman varoista.

Toiminnan volyymin lasku kuluilla mitaten jatkui vuonna 2023. Kuntarahoitteisen varsinaisen toiminnan kulut alenivat edelliseen vuoteen verrattuna nimellisesti ja reaalisesti.

Rajaohjelman kulut laskivat myös selvästi. Projektitoiminta kasvoi niin nimellisesti kuin reaalisesti.

Koronaepidemian laantuminen alkoi vuoden mittaan näkyä esimerkiksi palvelujen ostojen palautumisena normaalimmalle tasolle. Inflaation kiihtyminen alkoi vuoden mittaan näkyä muiden kulutusmenojen hintojen nousuna. Näistä huolimatta tilikauden ylijäämä nousi korkeaksi monen tekijän yhteisvaikutuksesta. Tarkan taloudenpidon lisäksi ja muun muassa henkilöstön vaihtuvuuden ja vapaiden vuoksi syntyneet säästöt sekä lomapalkkavaraukset henkilöstömenoissa vaikuttivat myönteisesti ylijäämään. Osaltaan vaikutti myös henkilöstön suunniteltua laajempi osallistuminen ulkopuolisella rahoituksella toteutettuihin projekteihin.

3.2 Toiminnan rahoitus

LASKELMA KASSAVAROISTA	TP 2022	TP 2023
Kassavarat 31.12	1 164 290	1 456 449
Toimeksiantojen pääomat (kassassa)	-270 410	-276 877
Kassavarat ennen lyhytaikaisia	893 881	1 179 572
Lyhytaik. saamiset ja korottomat velat	-130 013	-275 791
Vapaat kassavarat 31.12	763 868	903 781

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	TP 2022	TP 2023
Toim. ja inv. rahavirta/5v, €	57 062	531 670
Investointien tulorahoitus, %	-	-
Pääomamenojen tulorahoitus, %	544,4 %	135,1 %
Laskennallinen lainanhoitokate	8,2	227,5 %
Lainanhoitokate	5,3	1,3
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	318 499	236 674
Kassan riittävyys, pv	124	152

Vapaat kassavarat kasvoivat verrattuna edelliseen vuoteen kolmatta vuotta peräkkäin. Etelä-Karjalan kehittämisrahaston varat on eriytetty kassavaroista vuoden 2021 aikana.

Viime vuosien hyvien vuosikatteiden ansioista toiminnan ja investointien rahavirta (5 v) on toista vuotta peräkkäin positiivinen. Investointeja vuonna 2023 ei ollut ja toimitilojen hankintaan otettua lainaa lyhennettiin suunnitellusti. Kassan riittävyys jatkoi kasvuaan vuonna 2023 ja lainat ja vuokravastuut supistuivat edelleen.

4 Rahoitusasema

TASEEN TUNNUSLUVUT	TP 2022	TP 2023
Omavaraisuusaste, %	9,5 %	13,9 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	22,3 %	21,1 %
Kertynyt ylijäämä, t€	2 088	2 288
Lainakanta 31.1, t€	240	192
Lainasaamiset, t€	0	0

VÄLITETTÄVIEN VAROJEN MAKSATUKSET	TP 2022	TP 2023
Rajaohjelmat	11 254 407	10 627 423
AIKO ERM	0	
AIKO kasvu	0	18 946
AKKE	160 370	189 755
AKKE ekosysteemisopimus	247 249	135 201
MKR	0	135 007
MOKRA	81 811	237 427
Yhteensä	11 743 837	11 343 759

Taseessa on huomattavat toimeksiantojen pääomat (16,6 milj. euroa) ja niitä vastaavat toimeksiantojen varat, mistä syystä omavaraisuusaste on alhainen. Pitkäaikainen laina 192 tEUR on Kuntarahoitukselta.

Välitettävien varojen maksatukset alenivat edelliseen vuoteen verrattuna, mihin vaikutti CBC-ohjelman osittainen jäädyttäminen alkuvuonna.

5 Kokonaistulot ja kokonaismenot

KOKONAISTULOT JA MENOT	TP 2023	%
Kokonaistulot yhteensä	3 547 007	100,0 %
Toiminta	-3 438 780	98,6 %
Investoinnit	0	0,0 %
Rahoitus	-48 000	1,4 %
Kokonaismenot yhteensä	-3 486 780	100,0 %
Yhteensä	60 227	

6 Tilikauden tuloksen käsittely

Kuntalain 115 §:n mukaan maakuntahallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Maakuntahallitus esittää tilikauden tuloksen +199.839,01 euroa käsittelystä seuraavaa:

Siirretään edellisten tilikausien ylijäämään +199.839,01 euroa.

7 Toteutumisvertailut

7.1 Talousarvion toteutuminen

TULOSLASKELMA	TA 2023	TP 2023
Toimintatuotot yhteensä	3 452 310	3 501 764
Toimintakulut yhteensä	-3 497 310	-3 429 291
Toimintakate	-45 000	72 472
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-5 000	-7 640
Vuosikate	-50 000	64 832
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0
Tilikauden tulos	-50 000	64 832
Rahastojen muutos	0	135 007
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-50 000	199 839

Vuoden 2023 toimintakate, vuosikate, tilikauden tulos ja tilikauden ylijäämä olivat merkittävästi talousarviota paremmat. Myönteiseen tulokseen vaikuttivat tarkan taloudenpidon lisäksi muun muassa henkilöstön vaihtuvuuden ja vapaiden vuoksi syntyneet säästöt sekä lomapalkkavaraukset ja luottamushenkilöhallinnon menojen yli 50 tEUR:n budjetin alitus. Lisäksi talousarvio vaiheessa oli varauduttu AURA-ohjelman myötä lisääntyvien tehtävien vuoksi tehtävien rekrytointien toteutukseen, mitkä osin siirtyivät suunniteltua myöhemmin toteutettaviksi.

7.2 Vaikuttava ja kestävä elinvoimatyö

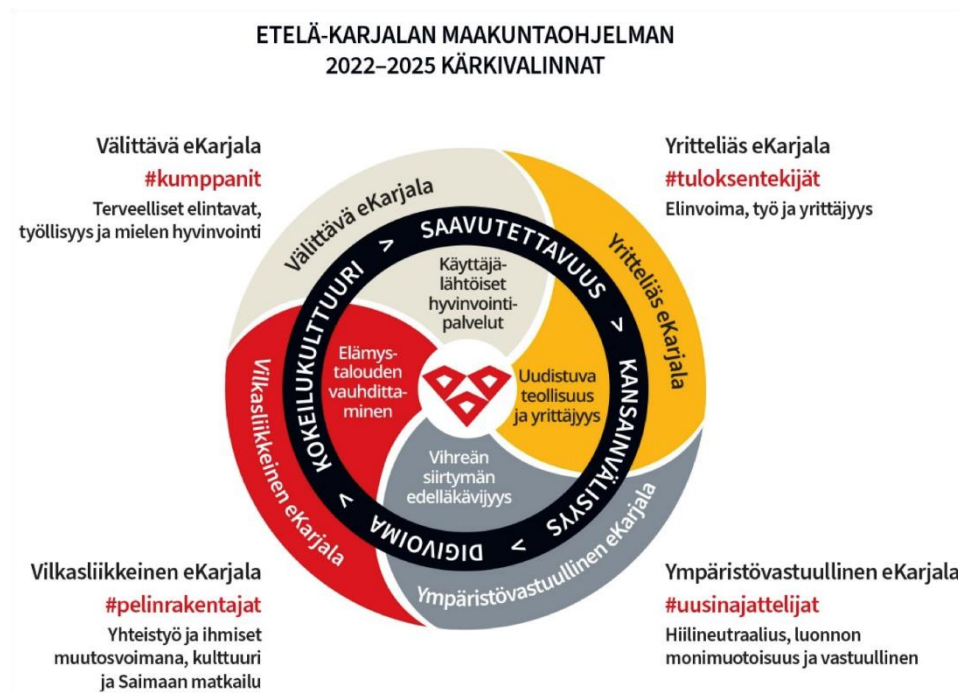
Maakuntaohjelma vaikuttavan ja kestävä elinvoimatyön linjaajana

Vuosi 2023 oli maakuntaohjelman toinen toteutusvuosi. Vuoden 2022 aikana oli alustavasti hahmotettu maakuntaohjelman päivitystarpeita muuttuneen geopoliittisen tilanteen ja toimintaympäristön muutosten takia. Tammikuussa 2023 maakuntahallitus käynnisti päivitysprosessin, joka kohdennettiin maakuntaohjelman rajaohjelmaa, Venäjä-yhteistyötä ja liikennejärjestelmän kehittämistä koskeviin sisältöihin. Päivitys laadittiin Etelä-Karjalan liiton asiantuntijatyönä ja muutettu maakuntaohjelma oli syyskuussa 2023 julkisesti nähtävillä. Työn edetessä asiaa käsiteltiin myös liiton toimielimissä ja muutettu maakuntaohjelma hyväksyttiin joulukuussa 2023 maakuntavaltuustossa. Maakuntaohjelman päivitys toteutettiin myös nettijulkaisuun, josta teetettiin uusi versio. Ajantasainen maakuntaohjelma on saatavilla liiton verkkosivustolla.

Maakuntaohjelman toimeenpanosta laadittiin myös vuoden 2023 aikana seurantaraportti, jota varten teetettiin loka-marraskuussa toimijakysely. Maakuntaohjelman seuranta käsiteltiin myös syksyn 2023 aikana maakuntavaltuuston seminaarissa. Toimijakyselyn tuloksia hyödynnetään muun muassa maakunnallisen kehittämisen ja aluekehittämisen rahoituksen hakujen suunnittelussa.

Syksyn aikana aloitettiin myös maakunnan aluekehittämisen tilanne- ja kehityskuvan laadinta, mikä pohjustaa vuoden 2024 keväällä poikkihallinnollisesti käytäviä aluekehittämisen keskusteluja. Etelä-Karjalan liiton asiantuntijat osallistuivat lisäksi syksyn aikana hallituskauden aluekehittämispäätöksen valmisteluun eri tavoin. Kevättalvella 2024 valmis-

tuva aluekehittämisspätös linjaa hallituksen aluekehittämisen teemoja ja suuntia lähi-vuosille. LAB-ammattikorkeakoulun vetämä ennakoitihanke Luotain käynnistyi vuoden 2023 aikana. Etelä-Karjalan liitto ja Saimaan ammattiopisto (SAMPO) ovat hankkeessa osatoteuttajina. Hankkeessa kehitetään maakunnallista ennakoitimallia ja pyritään tiivistämään ennakoititoimijoiden yhteistyötä.

Kuva 1. Maakuntaohjelman kärkivalinnat

Älykkään erikoistumisen strategia eli Etelä-Karjalan Innovaatiostrategia 2022-2025 ohjaa rahoituksen kohdentamista erityisesti alue- ja rakennepolitiikan rahoitusten osalta. Vuoden 2023 syyskuussa Etelä-Karjala toimitti Euroopan komissiolle tahdonilmaisun tulla nimetyksi alueelliseksi innovaatiolaaksoksi (Regional Innovation Valley, RIV). Temaattisina kärkinä olivat fossiilivapaa energia sekä bio- ja kiertotalous. Aloitteeseen hakeutuminen on osa EU:n innovaatiopolitiikkaa ja älykkään erikoistumisen kansainvälistä ulottuvuutta, jossa EU-alueiden yhteistyötä pyritään vahvistamaan muun muassa yritysten hakeutumisella osaksi ylikansallisia aroverkostoja. Maakuntaohjelman päivityksen yhteydessä valmisteltiin myös englanninkielinen versio innovaatiostrategiasta, joka julkaistaan alkuvuodesta 2024.

Aluekehitysrahoituksella vauhtia toteutukseen

Etelä-Karjalan liitto tukee hankerahoituksella kehittämistoimia, jotka edistävät Etelä-Karjalan maakuntaohjelman kärkivalintojen ja kehittämistavoitteiden toteutusta.

EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 hallintoviranomainen työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) on delegoinut rahoitustehtäviä Etelä-Karjalan liitolle, joka näin ollen toimii välittävänä toimielimenä. Vuonna 2023 TEM suo-

ritti Etelä-Karjalan liittoon ohjaus- ja valvontakäynnin ja valtiovarainministeriön valtiovarain controller-toiminto järjestelmätarkastuskäynnin liittyen liiton välittävän toimielimen tehtävien hoitoon. Molemmista tarkastuksista todettiin, että liiton hallinto- ja valvontajärjestelmä toimii pääsääntöisesti hyvin, mutta joitain parannuksia tehtävien hoidossa on syytä tehdä.

Liiton käytettävissä on Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) rahoitusta ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) rahoitusta. EAKR-rahoituksen tavoitteena on tasoittaa alueellisia kehityseroja, luoda elinvoimaa, parantaa työllisyyttä, tukea kestävästä kasvusta lisätä kilpailukykyä. JTF-rahoituksella kevennetään ilmastosiirtymän aiheuttamia sosio-ekonomisia kustannuksia ja tuetaan aluetalouden monipuolistamista ja uudistamista, osaamiseen panostamista, TKI-investointeja sekä turvetuotannosta poistuvien alueiden ennallistamista.

Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027-ohjelman käynnistyminen on ollut verkkaista muun muassa sähköisen EURA2021-järjestelmän viivästyksistä johtuen. Ensimmäiset EAKR-haut Etelä-Karjalan liitto avasi keväällä 2022 ja JTF-haut keväällä 2023.

Vuoden 2023 aikana avattiin kolme EAKR-rahoitushakua ja kaksi JTF-rahoitushakua. Hattavissa ollut EAKR-tuen määrä oli yhteensä yli 4,5 milj. euroa. Tästä summasta 850 tEUR oli kohdennettu itäisen Suomen valtiosihteerityöryhmän painotusten mukaisiin tarpeisiin, ensisijaisesti turvallisuusosaamisen ja huoltovarmuuden vahvistamiseen Etelä-Karjalassa ja Kymenlaaksossa. Samoin EAKR-tukisumma sisältää 1,4 milj. euroa, joka oli haussa kohdennettu Lappeenranta-Imatra ekosysteemisopimuksen toteuttamiseen. JTF-tuen määrä oli yli 6,3 milj. euroa.

EU-hankehakuihin jätettyjä hakemuksia vuonna 2023 oli yhteensä 54 hakemusta, joista 30 oli osoitettu JTF-hakuihin. EAKR-hankkeita on käynnistynyt vuoden 2023 loppuun mennessä 26 kappaletta, joista ryhmähankkeisiin kuuluvia hankkeita 11 ja kehittämiss-hankkeita tukevia investointihankkeita on kaksi. EAKR-hankkeisiin kohdennettu tuki on ohjelmakauden aikana yhteensä noin 4 milj. euroa. JTF-hankkeita käynnistyi neljä kappaletta ja niihin kohdennettava tuki on yhteensä noin 3,2 milj. euroa. Vuoden 2023 loppupuolella päättyneiden EAKR ja JTF-hakujen hakemuksista osa etenee päätöskäsittelyyn vuoden 2024 alussa.

EU-rahoituksen lisäksi Etelä-Karjalan liitolla on käytettävissä kansallista alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukemisen määrärahaa (AKKE). Vuoden 2023 kesällä Etelä-Karjalan liitolla oli tätä rahoitusta käytettävissä enimmillään yhteensä noin 2,8 milj. euroa. Tuolloin määrärahaa oli myönnetty muun muassa kohdennettavaksi itäisen Suomen elinvoimaa selvittäneen valtiosihteerityöryhmän esityksen mukaisesti 0,5 milj. euroa matkailun tukemiseen Lappeenrannassa ja 0,5 milj. euroa Kutilan kanavainvestoinnin suunnitteluun.

AKKE-rahoitushakemuksia vuonna 2023 Etelä-Karjalan liittoon jätettiin 18 kappaletta. Niistä myönteisen rahoituspäätöksen sai yhdeksän hanketta, joihin yhteenlaskettu tuki oli noin 1,1 milj. euroa. Vuoden loppuun mennessä jätettyjä hakemuksia käsitellään vuoden 2024 puolella.

Aluesuunnittelun merkitys maakunnan ohjauksessa

Maakunnan suunnittelutyöhön kuuluu maankäyttö- ja rakennuslaissa mainittu alueiden

käytön suunnittelua ohjaava maakuntakaava, jossa esitetään maakunnan kehittämisen tavoitteet. Etelä-Karjalan maakuntakaava 2040 suunnittelutyö on käynnissä. Vuosi 2023 meni kaavaluonnoksen suunnittelutyössä. Vuonna 2023 kaavaan liittyen valmistui kaupan selvitys, paikkatietotarkasteluja ja modernin rakennuskannan inventointi. Ampumaratojen kehittämissuunnitelma ei valmistunut vuonna 2023. Vuonna 2023 kaavan suunnittelutyötä edistettiin ohjausryhmän kokouksin, maakunnallisessa luontoryhmässä ja sidosryhmätapaamisin. Alustavaa kaavaluonnosta esiteltiin jäsenkuntien kaavoituksesta vastaaville henkilöille ja saadun palautteen perusteella kaavaluonnoksen suunnittelutyötä jatkettiin. Maakuntakaavan suunnittelutyö on ollut ennakoitua isompi kokonaisuus, mistä johtuen kaavaluonnos ei ole valmistunut vuoden 2023 loppuun mennessä.

Etelä-Karjalan 2. vaihemaakuntakaava sai lainvoiman 31.5.2023 korkeimman hallinto-oikeuden hylättyä valituslupahakemukset. 2. vaihemaakuntakaava sisältää merkinnät uudesta jätevedenpuhdistamosta, sijoituspaikkoina Lappeenrannan Hyväristönmäki ja Kukkuroinmäki.

Muissa aluesuunnitteluun liittyvistä tehtävissä Etelä-Karjalan liitto osallistui edellisvuosien tapaan kuntien kaavahankkeiden viranomaisneuvotteluihin sekä kuntien ja Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen välisiin kehittämiskeskusteluihin. Lisäksi Etelä-Karjalan liitto antoi lausuntoja kuntien yleis- ja asemakaavahankkeista, mikä on osa maakuntakaavan toteutumisen seurantaa.

Vuonna 2023 Etelä-Karjalan liikennejärjestelmätyöryhmä jatkoi työtään entisellä kokoonpanolla. Venäjän hyökkäyssodan seurauksena tapahtuneet muutokset maakunnan liikennejärjestelmässä vaikuttivat edunvalvonnan kärkihankkeisiin. Kaakkois-Suomen liikennestrategia päivitettiin yhteistyössä Kymenlaakson liiton ja Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen kanssa, myös Etelä-Karjalan liikennestrategian päivitys käynnistettiin loppuvuonna.

Aiemmin Etelä-Karjalan metsäteollisuuden yritysten käyttöön Venäjältä tuotua raaka-putta korvattiin vuonna 2023 Suomesta ja Baltian maista tuodulla puulla, mikä lisäsi kuljetuksia Karjalan radalla sekä pohjoisen suunnasta että HaminaKotka-sataman suunnasta. Kuljetukset lisääntyivät tietyillä rataosilla lähes 30 % ja niiden ennustetaan lisääntyvän saman verran ainakin vuoteen 2030 asti. Tämän vuoksi edunvalvontaa lisättiin Karjalan radalla Luumäki-Imatra välin lisäksi välillä Imatra-Joensuu. Väylävirasto jatkoi Luumäki-Imatra LUIMA-hankkeen rakennusurakkaa Joutsenon ja Imatran välillä sekä peruspannusta Luumäen ja Joutsenon välillä. Lisäksi Väylävirasto aloitti Luumäki-Joutsenokaksoisraiteen ratasuunnitelmakokonaisuuden laatimisen sekä Imatra-Joensuu rataosan perusparannus- ja kehittämishankkeen suunnittelun lähtötietojen keräämisen.

Tieliikenteessä Väylävirasto sai valmiiksi valtatiellä 13 Mikkeli-Lappeenranta-yhteysvälin ongelmallisimman kohteen eli Savitaipaleen Myttiömäen parantamisen uudella tielinjauksella ja ohituskaistajärjestelyillä. Hanke valmistui syksyllä 2023. Vuoden alussa Kaakkois-Suomen ELY-keskus käynnisti valtion talousarvion vuoden 2022 jakovarasta saadulla rahoitusosuudella tiesuunnitelman laatimisen valtatiellä 13 niin sanottujen Uskin mutkien kohdalla Lemminkäisen kunnan alueella. Vuoden 2023 valtion talousarvion jakovarasta saa-

tiin rahoitus (1,75 milj. euroa) Änkiläntie-Pitkäjärventie kevyen liikenteen väylän rakentamiseksi Simpeleellä.

Laajalla itäsuomalaisella yhteistyöllä tehtiin edunvalvontaa Liikenne 12-suunnitelman päivitykseen ja suunnitelmaa toteuttavaan investointiohjelmaan sekä jatkettiin nopeiden itä ratojen ja Itäradan edunvalvontaa. Vuoden aikana laadittiin Etelä-Karjalan vaihto-ehdoisten käyttövoimien jakeluverkon kehittämissuunnitelma, johon saatiin avustusta ympäristöministeriön ilmasto- ja kiertotaloushankkeiden avustushausta.

Muut elinvoimapaalvelut tukemassa aluekehityksestä

Aluekehityslain mukaisesti Etelä-Karjalan liitto vastaa alueensa kulttuuria koskevien suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden yhteensovittamisesta. Tämän tehtävän ja kuntien välisen kulttuuriyhteistyön edistämiseksi Etelä-Karjalan liitto käynnisti vuoden 2023 alusta opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustuksella alueellisen kulttuurin kehittämistehtävä-hankkeen. Etelä-Karjalan kulttuurikunnat-hankkeelle rekrytoitiin kulttuurikoordinaattori, joka toimii tiiviissä yhteistyössä kuntien kulttuurivastaavien kanssa ja koordinoi kuukausittain kokoontuvaa kulttuurikonklaavia eli maakunnallista kulttuurin yhteistyöverkosta. Hankkeella on aloitettu kuntien välisten yhteistyöpilottien suunnittelu. Näkyvyyttä on lisätty toteuttamalla Etelä-Karjalan Kulttuuri-nimistä lehtijulkaisua sekä viikon kulttuuritoimija-videosarjaa. Lisäksi on järjestetty kulttuurikahviloita Lappeenrannan ja Imatran kaupunkien kanssa sekä osallistuttu muun muassa kulttuurileijonien luolan, Maakuntapäivän ja Itä-Suomen kulttuurifoorumin järjestelyihin. Kulttuuria on pyritty edistämään herättämällä keskustelua muun muassa taiteilijaresidenssitoiminnasta ja festivaalien välisestä yhteistyöstä.

Etelä-Karjalan liiton roolina matkailun kehittämisessä on toisaalta toimia strategisena kehittämiskumppanina sekä toisaalta mahdollisuuksiensa ja käytettävissä olevien rahoitusten puitteissa tukea toimialan kehittämistyötä hankerahoituksella. Matkailun kehittämistä Etelä-Karjalan liitto edisti vuonna 2023 osallistumalla alueellisiin ja yli maakunnallisiin yhteistyöryhmiin sekä tukemalla muun muassa kehittämishankkeita, joilla kehitetään Saimaan matkailua ja European Region of Gastronomy-juhluvuotta 2024. Kehittämisrahoituksella on tuettu myös Kaakkois-Suomen matkailuyhteistyötä reitistöjen kehittämisessä ja luotu edellytyksiä Imatran erä- ja luontokulttuurimuseon perustamiselle sekä Kutilan kanavan rakentamiselle.

Ympäristön tilaa ja hyvinvointia edistettiin vuonna 2023 maakunnan strategisessa suunnittelutyössä, hankkeilla ja selvityksillä, osallistumalla alueellisiin ja valtakunnallisiin työryhmiin sekä antamalla lausuntoja merkittävistä hankkeista, ohjelmista ja lakiuudistuksista.

Ilmastotyötä tehtiin aktiivisesti. Vuoden 2022 alussa käynnistynyt ympäristöministeriön rahoittama Ilmastoteko ja -osaamista Etelä-Karjalaan-hanke jatkui 31.8.2023 asti. Hankkeessa tuettiin pienten kuntien ilmastotyötä. Liitto oli myös aktiivisesti mukana maakunnan HINKU-työryhmässä ja valtakunnallisessa HINKU-työryhmässä sekä maakunnan kiertotalousyhteistyöryhmän toiminnassa. Ilmastohankkeen myötä tiivistynyt yhteistyö johti yhteiseen ilmastolain mukaisten ilmastosuunnitelmien laatimiseen. Ruokolahden kunta toimi hakijana kaikkien puolesta ja Etelä-Karjalan liitto puolestaan suunnitelmien laatijana. Suunnittelutyö jatkuu kesäkuuhun 2025 asti.

Etelä-Karjalan luontoryhmä aloitti aktiivisen työskentelyn maaliskuussa. Laaja työryhmä pyrkii yhteensovittamaan maakuntakaavan luonto ja luonnonvarat-teeman maankäytön tarpeita. Maakuntakaavan taustaselvitys modernin rakennetun kulttuuriympäristön kohteista jatkui vuonna 2023 yhteistyössä tehtiin Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen ja Etelä-Karjalan museon kanssa. Kohteiden arvotustyö alkoi syksyllä laajan työryhmän toteuttamana.

Etelä-Karjalan liiton koordinoimalle kansallispuistokeskustelulle haettiin taustaa teettämällä AKKE-rahoituksen turvin Haarikon ja Saarijärven alueelle kansallispuiston perustamisedellytys selvitys. Etelä-Savon liitto ja Savonlinnan kaupunki osallistuivat selvityksen omarahoitusosuuteen. Selvitys valmistui lokakuun 2023 lopussa ja sen antaman kokonaiskuvan pohjalta alueesta tullaan pyytämään näkemys ympäristöministeriöltä. Samassa yhteydessä selvitettiin myös virkistyskohteiden ja -alueiden nykytilaa ja kehitystarpeita. Selvitys toimii maakunnan kunnille, Etelä-Karjalan virkistysalueesäätöille ja lukuisille muille tahoille hyvänä oppaana ja pohjana matkailun ja virkistykseen kehittämisen ja suunnittelutyössä.

Liiton tekemästä vaikuttavasta ja kestävästä elinvoimatyöstä viestittiin vuoden 2023 aikana aktiivisesti muun muassa joka syksy toteutettavalla kuntakierroksella, erilaisissa kokouksissa ja yhteistyötapaamisissa sekä Etelä-Karjalan liiton kotisivuilla ja sosiaalisen median kanavissa. Hankkeiden rahoitushakemusten määrä ja laatu säilyi normaalilla tasolla, mutta erityisesti uusi JTF-rahasto ja sen tarjoamien mahdollisuuksien neuvonta yhteistyökumppaneille näkyi tavallista enemmän myös liiton viestinnässä vuoden 2023 aikana.

7.3 Pidetty ja houkutteleva työpaikka

Etelä-Karjalan liiton imagoa pidettynä ja houkuttelevana työpaikkana tuettiin erilaisilla viestinnällisillä toimenpiteillä. Jo aiemmin olemassa olevia brändituotteita (esimerkiksi jakotavarat) teetettiin lisää mutta myös uusia tuotteita kehitettiin (esimerkiksi tervehdyskortit). Lisäksi uusittiin liiton talvisia promokuvia hyödynnettäväksi muun muassa rekrytoinneissa ja muissa viestintämateriaaleissa. Liiton sosiaalisen median kanavista erityisesti Instagramin sisältöä muutettiin palvelemaan myös liiton viestinnän kautta välittyvää työnantajakuvaan koko maakuntaa kattavan viestinnän lisäksi. Liiton viestintäkanavia hyödynnettiin rekrytointien lisäksi myös uusien työntekijöiden esittelyihin ja liiton toiminnan arjesta kertomiseen.

Henkilöstön osallistuminen koulutuksiin laski hivenen vuonna 2023 verrattuna edelliseen vuoteen koulutuspäivien ollessa yhteensä 42 pv (44 pv vuonna 2022). Koulutuksista koituneet suorat kulut kasvoivat noin kolmanneksen verrattuna edelliseen vuoteen ja olivat 11 460 euroa. Laajimpia koulutuskokonaisuuksia oli EU:n alue- ja rakennepoliittikan hallintoviranomaisen tehtäviin liittyvät koulutukset. Koko henkilöstölle järjestettiin yhteistä koulutusta kirjallisesta viestinnästä sekä lähi- että etäkoulutuksena yhteistyössä Kotuksen kanssa. Lisäksi vuoden aikana osallistuttiin aktiivisesti maakunnan liittojen yhteiseen Maakuntien liitot - yhdessä oppien-hankkeeseen ja sen tapahtumiin ja verkostoihin.

TYKY-toiminta oli aktiivista aiempien vuosien tapaan. Vuonna 2023 järjestimme Itä-Suomen liittojen henkilöstölle vuorollamme virkistyspäivät Rautjärvellä ja Lappeenrannassa. Liikunta- ja kulttuuriedut olivat käytössä ePassipalvelun kautta omaehtoiseen liikuntaan ja hyvinvoinnin edistämiseen taukoliikuntaohjelmisto BreakPron lisäksi. Toimitiloja uudistettiin 5. kerroksen ison neuvotteluhuoneen osalta, mikä saatiin uudistettuna käyttöön vuoden 2024 alussa.

Palkkausjärjestelmää on kehitetty yhdessä henkilöstöjärjestöjen kanssa sopien. Valtaosa 1.6.2023 jaettavana olleista paikallisista järjestelyeristä käytettiin palkkausjärjestelmään kuuluvan henkilökohtaisen lisän muuntamiseen aiempaa kannustavammaksi.

Toimintaa ohjaavia ohjeita päivitettiin useita vuoden aikana, muun muassa hallintoisäntö, henkilöstö ja koulutussuunnitelma, sosiaalisen median ja muita viestinnän toimintaohjeita.

Syyskuussa 2023 toteutettiin vuosittainen työhyvinvointikysely Kuntien eläkevakuutuksen kyselymallia soveltaen. Kokonaisuudessaan tulokset olivat alentuneet verrattuna edellisen vuoden kyselyyn ja olivat kahden vuoden takaisen kyselyn tasolla. Kyselyvastauksen keskiarvo aleni 3,67:ään edellisen vuoden 3,78:sta (asteikolla 1-5).

7.4 Arvostettu osaaja, edunvalvoja ja yhteistyökumppani

Etelä-Karjalan liiton tavoitteena on olla vahva osaaja ja verkostovaikuttaja ja haluttu yhteistyökumppani.

Etelä-Karjalan liitto toteuttaa vuosittain asiakastyytyväisyyskyselyn keskeisille sidosryhmille. Kokonaistyytyväisyys Etelä-Karjalan liiton toimintaan vuonna 2023 oli 3,88 (asteikolla 1–5) eli samalla hyvällä tasolla kuin parina edellisvuotena.

Etelä-Karjalan liitto jatkoi aiempien vuosien tapaan aktiivista, monikanavaista viestintää maakunnan edunvalvontatavoitteista ja toiminnasta. Muun muassa useita erilaisia kannanottoja ja liiton toimintaan liittyviä asiantuntija-artikkeleita julkaistiin vuoden mittaan sekä yksin että yhdessä eri yhteistyökumppaneidemme kanssa. Suurimman valtakunnallisen huomioarvon sai jo toista kertaa yhteistyössä Kotkaniemi-säätiön ja Luumäen kunnan kanssa järjestetty Kotkaniemi-foorumi, joka keräsi Luumäelle elokuun alussa maan kärkipoliitikkoja ja asiantuntijoita sekä runsaslukuisen yleisön turvallisuuspoliittisten kysymysten äärelle. Samoin toista kertaa lokakuussa Imatralla järjestetty maakuntapäivä kokosi suuren joukon maakunnan usinajattelijoina, virkamiehiä ja luottamushenkilöitä maakuntastrategiaan pohjautuvan Välittävä Etelä-Karjala-teeman pariin.

Etelä-Karjalan liitto toimii aktiivisesti verkostoissa niin maakunnan sisällä, maakuntien välillä, kansallisesti ja kansainvälisesti. Edunvalvontaa tehdään niin ministeriöihin, valtion keskusvirastoihin, eduskuntaan, EU:n parlamenttiin ja komissioon yhdessä kuntien, kansanedustajien ja muiden maakuntien liittojen kanssa.

Edunvalvonnassa vuonna 2023 painottui rajaseudun muuttuneen toimintaympäristön esille nostaminen niin kansallisesti kuin EU-tasolla. Hallituskauden vaihtuessa oli tärkeää saada Etelä-Karjalan elinvoimaa tukevia kirjauksia pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan ja siinä onnistuttiin varsin hyvin: Edellisellä hallituskaudella laaditun itäisen Suo-

men visiotyötä jatketaan ja EU:n ulkoraja-alueiden elinvoimaa vahvistetaan. Hallitusohjelma sisältää kirjauksen Luumäki-Imatra-ratahankkeen toisesta vaiheesta (215 milj. euroa) ja laajalti Etelä-Karjalan tarpeisiin sopivia linjauksia energiamurroksen edistämisestä ja metsäteollisuuden toimintaedellytyksistä.

Vaikka hallitusohjelma oli Etelä-Karjalan elinvoiman vahvistamisen näkökulmasta lupaava, konkreettiset toimet jäivät vielä vuonna 2023 odottamaan tulevaa hallitustaivalta. Ikävä takaisku koettiin syksyllä budjettiriihessä, kun EU:n ulkoraja-alueiden ja Venäjän välisiin EU-ohjelmiin alun perin varattuja ja sieltä peruuntuneita varoja leikattiin pois maakuntien kehittämisestä. Kaakkois-Suomen osalta summa oli yhteensä 16 milj. euroa.

Kaakkois-Suomi - Venäjä -rajaohjelmaan alun perin varatusta EU-rahoituksesta 24 milj. euroa siirtyi Varsinais-Suomen liiton hallinnoimaan Central Baltic-ohjelmaan. Ohjelmaan saatiin neuvoteltua Kaakkois-Suomelle ja itäiselle Virolle ja Latvialle suunnattu kohdennettu haku, jossa on rahoitusta jaossa yhteensä 30 milj. euroa. Tämä ei olisi toteutunut ilman Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson liiton yhteistä edunvalvontaa.

Kaakkois- ja Itä-Suomen tilanteesta muuttuneissa olosuhteissa on saatu viestittyä onnistuneesti Euroopan parlamenttiin ja komissioon ja työtä on syytä jatkaa. Edunvalvonta on pitkäjänteistä työtä ja tulosten odotetaan näkyvän viimeistään seuraavalla EU-ohjelma-kaudella. Etelä-Karjalan liitto isännöi aluekehityksestä vastaavan komissaari Elisa Ferreran vierailua Imatralle ja Lappeenrantaan syyskuussa 2023. Etelä-Karjalan liiton edustajat tapasivat Euroopan parlamentin REGI-valiokunnan puheenjohtajaa Younous Omarjeen kahteen kertaan vuoden 2023 aikana ja maakuntajohtajalle järjestyi myös kutsu Euroopan parlamentin REGI-valiokuntaan kuultavaksi ja kertomaan muuttuneesta rajaseudun tilanteesta.

Venäjä-yhteistyön päättymisen jälkeen katseita on käännetty aiempaa aktiivisemmin Baltian maihin. EU:n ulkoraja-alueiden tilanteen esille tuominen EU-tasolla vaatii maaraajat ylittävää yhteistyötä. Etelä-Karjalan liiton valmisteleva ehdotus eurooppalaiseksi ESPON-tutkimusprojektiksi meni läpi, ja tutkimusprojektissa tuotetaan tietoa Kaakkois-Suomen ja tiettyjen Baltian alueiden muuttuneesta tilanteesta ja tarvittavista EU-politiikkatoimista.

Etelä-Karjalan liitolla on ollut yhteistyösopimus ukrainalaisen Harkovan alueen kanssa vuodesta 2017 lähtien. Kesällä 2023 yhteistyösopimus allekirjoitettiin uudestaan Uzhorodissa, Länsi-Ukrainassa.

Etelä-Karjalan liitto jatkoi vuonna 2023 aktiivisesti Euroopan raja-alueiden yhdistyksessä (AEBR).

Vaikka Etelä-Karjala itärajan maakuntana mielletään osaksi Itä-Suomea, Etelä-Karjala kuuluu virallisesti Etelä-Suomen suuralueeseen. Suuraluerajat ohjaavat myös aluekehittämiseen liittyvää yhteistyötä. Etelä-Karjala toimi vuonna 2023 Etelä-Suomen puheenjohtajamaakuntana. Vuoden 2023 aikana perustettiin Etelä-Suomen neuvottelukunta, johon kuuluvat maakuntahallitusten puheenjohtajisto, kansanedustajia ja maakuntajohtajia Etelä-Karjalan, Kymenlaakso, Päijät-Hämeen, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen maakunnista. Etelä-Karjala tekee edelleen yhteistyötä myös Itä-Suomen maakuntien liitosten kanssa ja kuuluu Itä-Suomen neuvottelukuntaan. Itä- ja Pohjois-Suomeen kuuluvat

maakuntien liitot olivat linjanneet vuoden 2023 lopulla, että jatkossa Itä- ja Pohjois-Suomen neuvottelukuntaan osallistuvat vain virallisesti kyseiseen NUTS2-alueeseen kuuluvat maakunnat, mikä rajaa Etelä-Karjalan pois neuvottelukunnasta.

8 Tilinpäätöslaskelmat

Tilinpäätöslaskelmat		
Tuloslaskelma		
	2022	2023
Toimintatuotot		
Myyntituotot	2 334 725,37	2 361 247,47
Tuet ja avustukset	1 301 287,12	1 140 516,47
Toimintatuotot yhteensä	3 636 012,49	3 501 763,94
Toimintakulut		
Henkilöstökulut	-2 271 267,20	-2 238 779,57
Palkat ja palkkiot	-1 858 525,74	-1 884 939,22
Henkilösivukulut	-412 741,46	-353 840,35
Eläkekulut	-384 515,40	-312 962,85
Muut henkilösivukulut	-28 226,06	-40 877,50
Palvelujen ostot	-932 194,47	-1 018 033,44
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-46 929,98	-45 118,00
Avustukset	-3 100,00	0,00
Muut toimintakulut	-123 557,29	-127 360,48
Toimintakulut yhteensä	-3 377 048,94	-3 429 291,49
Toimintakate	258 963,55	72 472,45
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	0,00	64,14
Muut rahoitustuotot	4 799,49	1 783,87
Korkokulut	-1 932,73	-8 015,49
Muut rahoituskulut	-499,28	-1 472,96
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	2 367,48	-7 640,44
Vuosikate	261 331,03	64 832,01
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	0,00	0,00
Tilikauden tulos	261 331,03	64 832,01
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	135 007,00
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	261 331,03	199 839,01
Tuloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatuotot/toimintakulut, %	107,7 %	102,1 %
Vuosikate/poistot, %	-	-

Tilinpäätöslaskelmat		
Rahoituslaskelma		
	2022	2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	261 331,03	64 832,01
Tulorahoituksen korjaukset	0,00	0,00
Toiminnan rahavirta yhteensä	261 331,03	64 832,01
Investointien rahavirta		
Investointimenot	0,00	0,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	0,00
Investointien rahavirta yhteensä	0,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä	261 331,03	64 832,01
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-48 000,00	-48 000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Lainakannan muutokset yhteensä	-48 000,00	-48 000,00
Oman pääoman muutokset		
		43 395,20
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	268 517,04	86 154,35
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos	-229 846,99	212 799,86
Korottomien velkojen muutos	-42 191,72	-67 022,36
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	-3 521,67	231 931,85
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-51 521,67	227 327,05
Rahavarojen muutos	209 809,36	292 159,06
Rahavarojen muutos	209 809,36	292 159,06
Kassavarat 31.12.	1 164 290,19	1 456 449,25
Kassavarat 1.1.	954 480,83	1 164 290,19
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirta/kertymä 5v, €	57 061,59	531 670,09
Investointien tulorahoitus, %	-	-
Pääomamenojen tulorahoitus, %	544,4 %	135,1 %
Laskennallinen lainanhoitokate	8,2	2,3
Lainanhoitokate	5,3	1,3
Lainat ja vuokravastuut 31.12	318 498,9	236 673,6
Kassan riittävyys, pv	124	152

Tilinpäätöslaskelmat		
Tase		
	2022	2023
Vastaavaa		
Pysyvät vastaavat	1 597 974,79	1 597 974,79
Aineettomat hyödykkeet	0,00	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	0,00
Aineelliset hyödykkeet	0,00	0,00
Koneet ja kalusto	3 976,06	0,00
Sijoitukset	1 597 974,79	1 597 974,79
Osakkeet ja osuudet	1 597 974,79	1 597 974,79
Toimeksiantojen varat	25 236 914,48	16 636 453,63
Valtion toimeksiannot	25 236 914,48	16 636 453,63
Vaihtuvat vastaavat	1 649 766,53	1 729 125,73
Saamiset	485 476,34	272 676,48
Lyhytaikaiset saamiset	485 476,34	272 676,48
Myyntisaamiset	42 665,87	15 096,48
Muut saamiset	56 166,73	39 766,84
Siirtosaamiset	386 643,74	217 813,16
Rahoitusomaisuusarvopaperit	370 117,01	366 823,44
Muut arvopaperit	370 117,01	366 823,44
Rahat ja pankkisaamiset	794 173,18	1 089 625,81
Vastaavaa yhteensä	28 484 655,80	19 963 554,15
Vastattavaa		
Oma pääoma	2 719 427,18	2 784 259,19
Peruspääoma	334 290,32	334 290,32
Muut omat rahastot	297 066,05	162 059,05
Edell. tilikausien ylijäämä (alijäämä)	1 826 739,78	2 088 070,81
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	261 331,03	199 839,01
Toimeksiantojen pääomat	24 953 134,80	16 438 828,30
Valtion toimeksiannot	24 953 134,80	16 438 828,30
Vieras pääoma	812 093,82	740 466,66
Pitkäaikainen	192 000,00	144 000,00
Lainat rahoituslaitoksilta	192 000,00	144 000,00
Lyhytaikainen	620 093,82	596 466,66
Lainat rahoituslaitoksilta	48 000,00	48 000,00
Ostovelat	160 130,64	124 798,72
Liittymismaksut ja muut velat	87 725,05	95 995,95
Siirtovelat	324 238,13	327 671,99
Vastattavaa yhteensä	28 484 655,80	19 963 554,15
Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	9,5 %	13,9 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	22,3 %	21,1 %
Kertynyt ylijäämä, t€	2 088	2 288
Lainakanta 31.12, t€	240	192
Lainasaamiset, t€	0	0

Tilinpäätöslaskelmat		
Kokonaistulot ja -menot		
	2023	%
Tulot		
Toiminta		
Toimintatuotot	3 501 763,94	98,7 %
Korkotuotot	64,14	0,0 %
Muut rahoitustuotot	1 783,87	0,1 %
Satunnaiset tuotot	0,00	0,0 %
Tulorahoituksen korjauserät		
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	0,00	0,0 %
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,0 %
- Pysyvien vastaavien luovutustulot	0,00	0,0 %
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,0 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,0 %
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,0 %
Oman pääoman lisäykset	43 395,20	1,2 %
Kokonaistulot yhteensä	3 547 007,15	100,0 %
Menot		
Toiminta		
Toimintakulut	-3 429 291,49	98,4 %
- Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,0 %
Korkokulut	-8 015,49	0,2 %
Muut rahoituskulut	-1 472,96	0,0 %
Investoinnit		
Investointimenot	0,00	0,0 %
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäys	0,00	0,0 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-48 000,00	1,4 %
Kokonaismenot yhteensä	-3 486 779,94	100,0 %
Täsmäytykset		
Kokonaistulot	3 547 007,15	
./. Kokonaismenot	-3 486 779,94	
Erotus	60 227,21	
Rahavarojen muutos	292 159,06	
./. Muut maksuvalmiuden muutokset	-231 931,85	
Erotus	60 227,21	

9 Tilinpäätöksen liitetiedot

9.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poisto-suunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

9.2 Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Aikaisempia tilikausia koskevan virheen käsittely tilinpäätöksessä

Tilikauden tilinpäätöksessä on oikaistu aiemmalla tilikaudella kirjanpidossa purkamatta jäänyt siirtovelka. Taseen lyhytaikaisiin siirtovelkoihin on tilikausilla 2016 ja 2017 kirjattu ENPI-ohjelman Venäjän sivutoimipisteen vuokratuluja, joiden on tiedetty aiheutuneen ja tulevan myöhemmin maksettavaksi. Siirtovelkoihin kirjatut vuokratulut on tilikaudella 2017 maksettu toimittajalle laskun mukaisesti, mutta kirjattu tuolloin uudelleen kyseisen tilikauden vuokratuluksi, eikä purettu siirtovelkoja.

Tilikauden tilinpäätöksessä on purettu siirtovelkoja 43 395,20 euroa ja vastaava oikaisu on merkitty edellisten tilikausien ylijäämään. Taseen vertailutietoja on muutettu vastaavasti. Korjausta ei ole tehty vertailuvuoden tuloslaskelmaan.

9.3 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

TOIMINTATUOTOT	TP 2022	TP 2023
Jäsenkuntien maksuosuudet	2 328 300	2 305 740
Muut myyntituotot	6 425	55 507
EU-tuet	564 238	459 279
ENPI-tuet/Venäjä	31 803	0
Muut tuet ja avustukset	705 246	681 238
Yhteensä	3 636 012	3 501 764

PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY	TP 2022	TP 2023
Asiakaspalvelujen ostot	0	0
Muiden palvelujen ostot	932 194	1 018 033
Etelä-Karjalan liiton palvelujen ostot yhteensä	932 194	1 018 033

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista tilinpäätöksessä

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Muut pitkävaikutteiset menot:	tasapoisto	3 vuotta
Rakennukset ja rakennelmat:	tasapoisto	30 vuotta
Koneet ja kalusto:	tasapoisto	3 vuotta

Pienet käyttöomaisuushankinnat (alle 10.000 euroa) on kirjattu vuosikuluksi.

9.4 Tasetta koskevat liitetiedot

AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET	TP 2022	TP 2023
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Muut pitkävaikutteiset menot 1.1	0	0
Lisäykset tilikauden aikana		
Vähennykset tilikauden aikana		
Tilikauden poisto		
Poistamaton hankintameno 31.12	0	0
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Koneet ja kalusto		
Poistamaton hankintameno 1.1	0	0
Lisäykset tilikauden aikana		
Vähennykset tilikauden aikana		
Tilikauden poisto		
Poistamaton hankintameno 31.12	0	0
SIJOITUKSET		
Osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	1 597 975	1 597 975
Lisäykset tilikauden aikana		
Vähennykset tilikauden aikana		
Tilikauden poisto		
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 597 975	1 597 975

SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT	TP 2022	TP 2023
Hankkeiden ja projektien jaksotukset	337 039	182 374
Muut siirtosaamiset	49 605	35 439
Yhteensä	386 644	217813

OMAN PÄÄOMAN ERITTELY	TP 2022	TP 2023
Peruspääoma 1.1	334 290	334 290
Peruspääoma 31.12	334 290	334 290
Muut omat rahastot 1.1	297 066	297 066
Muut omat rahastot 31.12	297 066	162 059
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	1 783 345	2 044 676
Edellisten tilikausien ylijäämään tehdyt korjaukset tilikaudella		43 395
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	1 783 345	2 088 071
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	261 331	199 839
Oma pääoma yhteensä	2 676 032	2 784 259

Tilikauden tilinpäätöksessä on oikaistu aiempiin tilikausiin kohdistuvaa virheellistä kirjausta edellisten tilikausien yli-/alijäämään. Taseen vertailutietoja on Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12. osalta muutettu vastaamaan tehtyä korjausta, 43 395,20 euroa. Korjausta ei ole tehty vertailuvuoden tuloslaskelmaan.

ERITTELY PERUSPÄÄOMAN JAKAUTUMISESTA	Euroa	%
Lappeenranta	171 585,37	51,33 %
Imatra	81 201,13	24,29 %
Lemi	6 402,34	1,92 %
Luumäki	11 918,91	3,57 %
Parikkala	15 249,02	4,56 %
Rautjärvi	12 221,64	3,66 %
Ruokolahti	14 991,16	4,48 %
Savitaipale	9 900,65	2,96 %
Taipalsaari	10 820,10	3,24 %
Yhteensä	334 290,32	100,00 %

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	TP 2022	TP 2023
MKR ja AIKO	519 000	922 294
ENPI CBC	1 654 951	1 654 951
CBC	20 361 198	9 451 689
MOKRA	709 934	460 987
AKKE	1 284 892	2 160 777
EAKR AURA 21-27		1 493 703
Muut	423 160	294 428
Yhteensä	24 953 135	16 438 829

SIIRTOVELKoihin sisältyvät olennaiset erät	TP 2022	TP 2023
Lomapalkkajaksotus	315 975	315 734
Muut siirtovelat	8 263	11 938
Yhteensä	324 238	327 672

9.5 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

Vakuudet

Etelä-Karjalan liitto ei ole antanut vakuuksia omasta eikä vieraasta velasta. Keskinäinen Kiinteistö Oy Maakuntagalleriassa omistetun toimitilan hallintaan oikeuttavia osakkeita vastaavat osakekirjat ovat liiton hallussa lukuun ottamatta yhdessä Lappeenrannan Yritystila Oy:n kanssa omistettavia osakkeita nrot 2923-3035, joista ei kiinteistöyhtiö ole antanut lainkaan osakekirjaa.

VUOKRAVASTUUT	TP 2022	TP 2023
Toimitilojen vuokravastuut	33 341	8 993
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut (leasing)	45 158	35 680
Vuokravastuut yhteensä	78 499	44 673
- josta seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	57 621	29 355

Leasingopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- tai lunastusehdon mukaisia vastuuta.

9.6 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

HENKILÖSTÖ LUKUMÄÄRÄ 31.12.	TP 2022	TP 2023
Vakinaiset	28	26
Määräaikaiset	4	6
Yhteensä	32	32

TILINTARKASTAJAN PALKKIOT	TP 2022	TP 2023
BDO Audiator Oy		
- Tilintarkastuspalkkiot	6 719	
- Tarkastuslautakunnan sihteeritehtävät		
- Muut palkkiot	6 405	
KPMG Oy Ab		
- Tilintarkastuspalkkiot		8 694
- Tarkastuslautakunnan sihteeritehtävät	1 025	2 260
- Muut palkkiot	7 553	5 143
Yhteensä	21 702	16 097

Liitetietoa on vertailuvuoden 2022 osalta korjattu ja huomioitu Muut palkkiot -kohdassa tilikaudella 2022 maksetut hanketarkastusten palkkiot.

LUOTTAMUSHENKILÖN PALKKIOISTA PERITYT JA TILITETYT LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT	TP 2022	TP 2023
KOK/Kaakkois-Suomi	1 715	1 622
KOK/Luumäki	10	20
KESK/Karjalan piiri	1 142	1 181
KESK/Lappeenranta		0
SDP/Kaakkois-Suomi	2 197	2 218
VIHR/Kaakkois-Suomi	415	452
VIHR/Etelä-Karjala	71	20
PS/Lappeenranta	20	30
PS/Kymen piiri	392	422
KD/Kymen piiri	20	30
Yhteensä	5 982	5 995

Intressitahotapahtumat

Konsernin lähipiirin / intressipiirin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketöitä.

Maakuntajohtajan kanssa on 28.8.2020 solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa maakuntajohtajan irtisanomisaika on KVTES:n mukainen ja maakuntajohtajan irtisanoutuessa irtisanoutumisaika on 4 kuukautta.

10 Luettelot ja selvitykset

10.1 Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista

Luettelo kirjanpitokirjoista

Pääkirjat	Aditro Archive
Päiväkirjat	Aditro Archive
Tuloslaskelmat ja taseet	Aditro Archive
Tilinpäätös	paperi
Tase-erittelyt	sähköinen, excel, pdf
Liitetiedot	sähköinen, pdf

Tositelajit

Pankkitositteet EKL	2	sähköinen, pdf
Maksut	3	sähköinen, pdf
Pankkitositteet ENPI/CBC	7	sähköinen, pdf
Kp laskennallinen ajo	10	sähköinen, pdf
Sl laskennallinen ajo	12	sähköinen, pdf
Matkustuksenhallinta	13	sähköinen
Muistiot EKL ja ENPI	20	sähköinen, pdf
Muistiot CBC	21	sähköinen, pdf
Kk-palkat	30	sähköinen, pdf
IP/P2P / EKL	46	sähköinen
IP/P2P / CBC	48	sähköinen
Yleislaskutus/Intime	60	sähköinen
Suoritukset	61	sähköinen, pdf
Kirjanpidon tulos	96	sähköinen, pdf
Kirjanpidon tulos laskennallinen	97	sähköinen, pdf
Sisäisen laskennan tulos	98	sähköinen, pdf
Ulkoisen laskennan tulos	99	sähköinen, pdf

Selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Kirjanpitokirjat	10 vuotta
Tililuettelot	10 vuotta
Tasekirjat	10 vuotta
Tase-erittelyt	10 vuotta
Tilikauden tositteet	6 vuotta
Koneellisen kirjanpidon täsmäytys selvitykset	6 vuotta

EU-projekteihin liittyvä aineisto säilytetään EU-asetusten vaatiman ajan.

11 Allekirjoitukset ja merkinnät

11.1 Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset

Lappeenranta 26.2.2024

Maakuntahallitus

Jukka Kopra
puheenjohtaja

Niina Malm
1. varapuheenjohtaja

Jani Mäkelä
2. varapuheenjohtaja

Tero Forsman

Anna Helminen

Virpi Juntila

Taina Lonka

Antti Rämä

Jani Telkkä

Satu Sikanen
maakuntajohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Lappeenrannassa _____ / _____ 2024

KPMG Oy, JHT-yhteisö

Kirsi Sova
JT, JHT tilintarkastaja

12 Liitteet

12.1 Luottamushenkilöorganisaatio

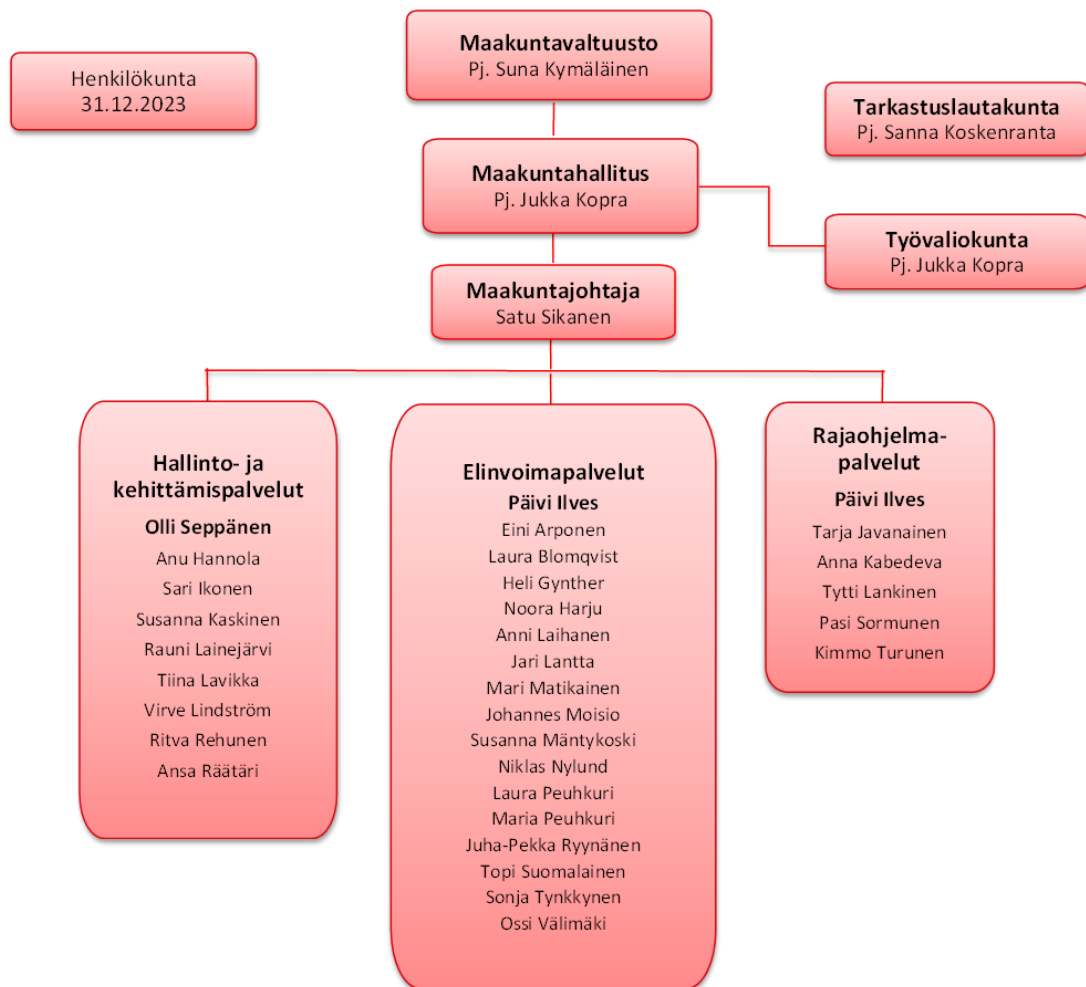
Maakuntavaltuusto		
Puheenjohtaja	Suna Kymäläinen	SDP
1. varapuheenjohtaja	Ari Torniainen	KESK
2. varapuheenjohtaja	Heikki Järvenpää	KOK
Varsinainen jäsen	Varajäsen	Puolue
Imatra		
Timo Härkönen	Sari Miettinen	PS
Juha-Pekka Natunen	Anna Keskiäsaari	VIHR
Pasi Saajanlehto	Irma Hujanen	KOK
Ismo Harju	Helena Roiha	KESK
Tuija Kuikka	Juuso Häkkinen	SDP
Arto Tikka	Suvi Rautsiala 9.10.2023 saakka	SDP
	Heini Vesterinen 10.10.2023 alkaen	SDP
Lappeenranta		
Eveliina Lohko	Riitta Munnukka	KESK
Rosa Pakkanen	Christina Nenonen	VIHR
Hilla Kauhanen	Helena Puolakka	KOK
Kari Suninen	Jyri Hänninen	KOK
Suna Kymäläinen	Marja-Liisa Vesterinen	SDP
Ari Torniainen	Antti Arminen	KESK
Sanna Koskenranta	Johanna Thomander-Tiainen	SDP
Heikki Järvenpää	Markus Iitiä	KOK
Kalle Saarela	Juha Turkia	PS
Jussi Tauriainen	Kimmo Ruokoniemi	SDP
Ann-Niina Turunen	Marjatta Moilanen	KD
Markku Papinniemi	Jani Mäkelä	PS
Saana Kokko	Toni Mustola	PS
Jari Karhu	Petri Hovi	KESK
Juha Härkönen	Tommi Vasama	KOK
Lemi		
Sonja Laitinen	Antti Junni	SDP
Luumäki		
Mari Obeng	Iiro Venäläinen	KOK
Parikkala		
Lassi Valkeapää	Antti Paajanen	KESK
Rautjärvi		
Päivi Sivenius	Petri Vento	PS
Ruokolahti		
Jenna Vertanen	Heidi Kyyrö	SDP
Savitaipale		
Anu Valsi	Jouko Koskinen	KESK
Taipalsaari		
Ilikko B. Voipio	Leo Peuha	KOK

Maakuntahallitus		
Puheenjohtaja	Jukka Kopra	KOK
1. varapuheenjohtaja	Niina Malm	SDP
2. varapuheenjohtaja	Jani Mäkelä	PS
Varsinainen jäsen	Varajäsen	Puolue
Anna Helminen	Mikko Airas	KOK
Imatra	Imatra	
Virpi Junttila	Hanna Holopainen	VIHR
Lappeenranta	Lappeenranta	
Jukka Kopra	Kari Suninen	KOK
Lappeenranta	Lappeenranta	
Tero Forsman	Henri Näivä	SDP
Lappeenranta	Lappeenranta	
Jani Mäkelä	Kalle Saarela	PS
Lappeenranta	Lappeenranta	
Niina Malm	Josefina Nissilä	SDP
Imatra	Rautjärvi	
Taina Lonka	Anu Karhu	KESK
Rautjärvi	Lemi	
Antti Rämä	Jukka Jurvanen	KESK
Luumäki	Savitaipale	
Jani Telkkä	Jenna Vertanen	SDP
Imatra	Ruokolahti	

Tarkastuslautakunta		
Puheenjohtaja	Sanna Koskenranta	SDP
Varapuheenjohtaja	Ismo Harju	KESK
Varsinainen jäsen	Varajäsen	Puolue
Ismo Harju	Taru Rikula	KESK
Imatra	Lemi	
Veikko Hämäläinen	Krista Nordberg	SDP
Imatra	Imatra	
Sanna Koskenranta	Tarja Seppälä	SDP
Lappeenranta	Lappeenranta	
Mervi Rings	Arto Penttilä	KOK
Lemi	Lemi	
Päivi Sivenius	Toni Mustola	PS
Rautjärvi	Lappeenranta	

Maakunnan yhteistyöryhmä		
Puheenjohtaja	Jukka Kopra	
1. varapuheenjohtaja	Niina Malm	
2. varapuheenjohtaja	Satu Mäkelä	
3. varapuheenjohtaja	Tuula Dahlman 11.12.2023 saakka	
Varsinainen jäsen	Varajäsen	Organisaatio
Visa Niittyneemi	Pertti Perttola	Kaakkois-Suomen ELY
Satu Mäkelä	Mikko Hannula	Kaakkois-Suomen ELY
Kari Halme	Jussi Kailasto	Kaakkois-Suomen ELY
Sinikka Kauranen	Niina Lamberg	Hämeen ELY-keskus
Merja Ekqvist	Veli-Matti Uski	Etelä-Suomen AVI
Tarja Vahtokari	Saku Laapio	AKAVA
Sonja Laitinen	Taina Salomäki	SAK
Pia Roiha	Jouni Lahikainen	STTK
Mika Peltonen	Pirjo Karhu	Kauppakamari
Marko Hanhisuanto 28.8.2023 saakka	Markus Sainio	Etelä-Karjalan Yrittäjät
Hannu Heinonen 29.8.2023 alkaen		
Jukka Lempiäinen	Jari Kinnunen	EK
Tuula Dahlman 11.12.2023 saakka	Roosa Kehrävuori	MTK Kaakkois-Suomi
Antti Arminen 12.12.2023 alkaen		
Tero Forsman	Henri Näivä	Maakuntahallitus
Anna Helminen	Mikko Airas	Maakuntahallitus
Virpi Junntila	Hanna Holopainen	Maakuntahallitus
Jukka Kopra	Kari Suninen	Maakuntahallitus
Taina Lonka	Anu Karhu	Maakuntahallitus
Niina Malm	Josefina Nissilä	Maakuntahallitus
Jani Mäkelä	Kalle Saarela	Maakuntahallitus
Antti Rämä	Jukka Jurvanen	Maakuntahallitus
Jani Telkkä	Jenna Vertanen	Maakuntahallitus
Asiantuntijajäsen	Varahenkilö	Organisaatio
Juuso Tamminen 1.1.2023 alkaen	Kaisa Heino 1.1.2023 alkaen	Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Antti Lehmusvaara	Anne Poutanen	E-K koulutuskuntayhtymä
Tea Laitimo	Matias Hilden	Imatran kaupunki
Jari Saarinen	Tiia Piikki	Kaakkois-Suomen TE-keskus
Mikko Vento	Katri Läht-Shahmardan	Kulttuuritoimijoiden edustaja
Tiia Kettunen	Nooa Kopanen	Opiskelijajärjestöjen edustaja
Markku Heinonen	Johanna Väyrynen	Lappeenrannan kaupunki
Janne Hokkanen	Anne Lankinen	LUT/LAB - konserni
Petri Krohns	Paula Arminen-Peltonen	Yritysten edustaja
Katja Tiikasalo	Mikko Nieminen	Yritysten edustaja
Tommi Laitinen 4.12.2023 saakka	Jussi Pekkala 4.12.2023 saakka	Yritysten edustaja
Ville Kuusela 5.12.2023 alkaen	Antti Waris 5.12.2023 alkaen	Yritysten edustaja
Jouni Väkevä	Tuomas Kähö	Suomen metsäkeskus
Muut		
Suna Kymäläinen		Maakuntavaltuuston pj
Ari Torniainen		Maakuntavaltuuston 1. vpj
Heikki Järvenpää		Maakuntavaltuuston 2. vpj
Satu Sikanen		Maakuntajohtaja
Heli Gynter		Sihteeri
Jami Holtari 30.9.2023 saakka		MYRS
Riikka Huhtanen-Pitkänen		MYRS
Jyrki Pitkänen		MYRS
Juha Linden		MYRS
Juha-Pekka Ryyänen		MYRS
Jari Lantta		MYRS
Marja Kälvälä 16.7.2023 saakka		MYRS
Eini Arponen 4.9.2023 alkaen		MYRS

12.2 Henkilökunta

12.3 Tavoitteet, mittarit ja toteuma

Toimintasuunnitelmassa asetettiin alla kuvatut tavoitteet ja mittarit, joista nyt esitetään toteuma.

Tavoitteet ja mittarit

Avaintehtävät
1. Edistetään maakunnan elinvoimaa toteuttamalla Etelä-Karjalan maakuntaohjelmaa 2022–2025 rahoituksen sekä asiantuntija- ja verkostotyön avulla
2. Etelä-Karjalan maakuntakaava 2040:n valmistelu
3. Edunvalvonnassa vaikutetaan erityisesti hallitusohjelmaan ja sen toimeenpanoon sekä kaakokaisen rajaseudun kehittämisrahoitukseen
4. Organisaation toiminnan ja osaamisen kehittäminen työhyvinvoinnin huomioivalla tavalla sekä hyvä työnantajakuva säilyttäen

Tavoitteet ja mittarit

Tavoite	Mittari	Tilanne ja arvio toteumasta
Etelä-Karjalan liiton asiantuntija-, verkosto-, projekti- ja edunvalvontatyöllä kehitetään Etelä-Karjalan elinvoimaa	Sidosryhmä-/asiakastyytyväisyys Etelä-Karjalan liiton kokonaistoiminnasta vähintään 3,5 (asteikolla 1–5)	Toteutui – oli 3,88 (v. 2022 oli 3,93)
Etelä-Karjalan liitto on vahva verkostovaikuttaja ja haluttu yhteistyökumppani	Sidosryhmä-/asiakastyytyväisyys Etelä-Karjalan liiton kokonaistoiminnasta vähintään 3,5 (asteikolla 1–5)	Toteutui – oli 3,88 (v. 2022 oli 3,93)
Etelä-Karjalaan kohdennetaan elinvoimaa vahvistavia toimia ja maan hallitusohjelmassa tunnustetaan rajamaakunnan kehittämistarpeet	Itäisen Suomen tukipaketin toimeenpano etenee Hallitusohjelma sisällöt tukevat rajamaakunnan elinvoimaa	Toteutunut osittain (vrt. toimintasuunnitelmaan kirjatut tavoitteet s. 14)
Maakuntakaavoitusta ja maakuntaohjelmaa koskevat suunnittelutehtävät etenevät tavoiteaikataulun mukaisesti	Etelä-Karjalan maakuntakaava 2040:n kaavaluonnos valmistuu vuoden 2023 aikana	Ei toteutunut -Kaavaluonnos valmistu- massa 2024 huhtikuun loppuun mennessä.

	Maakuntaohjelman seurantaraportti on laadittu vuoden 2023 loppuun mennessä.	Toteutui.
Työhyvinvointi hyvällä tasolla	Työhyvinvointikyselyvastausten keskiarvo pysyy vähintään 2022 tasolla (3,78)	Ei toteutunut - keskiarvo oli 3,67
Positiivinen työnantajakuva säilyy	Jokaisessa työhaussa tehtävä saadaan täytettyä pätevällä hakijalla	Toteutui.
	Työhyvinvointikyselyvastausten mukaan vähintään kolme työntekijää neljästä suosittelee työpaikkaa tuttavalle	Toteutui – 75 % suosittelee työpaikkaa tuttavalle